

„Egy délután beszélgettünk...”

A lap mögött nem áll senki, aki sűg

Az első fecske: Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

»S MOST A DOLOGRA«

Hovatovább lap-túltermelési válság lesz Magyarországon. Erdemes körülnézni az újságosoknál, hányféle nemrégiben megjelent sajtótermék teszi próbára az olvasók türelmét és pénztárcáját. A pluralizmus először itt jelentkezett az ország életében. Gomba módra szaporodnak az időszakos kiadványok (lehet, hogy hamarosan a „szamizdat” idejét múlt kifejezés lesz?), a folyóiratok, a havilapok, s leginkább a hetente megjelenő újságok, s az olvasnivalók majd mindegyikének fejlécében ott találhatók a jelzők: független és/vagy demokratikus. Ami, persze, nem baj, de egy sajtótermék esetében szerencsés, ha nem a ráragasztott címke, hanem a tartalom alapján dől el a hovatartozása.

Nem az állam vagy párt által finanszírozott napilap az, hanem keresve sem találhatunk a standokon, illetve ezt már (reméljük) nyugodtan mondhatjuk múlt időben: eddig nem találhattunk, hiszen a tervek szerint mátlól az olvasók egy héten hatszor – vasárnap kivételével kézbe vehetik Magyarország első, kizárólag magántőke bevonásával kiadásra kerülő napilapját, a Dátumot.

Manapság a gazdasági környezet nem kedvez a beruházásoknak, a vállalkozásoknak, ezért különösen érdekes kérdés, hogy mi vitte rá a lapalapítót a Dátum létrehozására és megindítására. Beszélgetőpartnereim: dr. Fényes László, a részvénytársaság jogi képviselője, Földi István ügyvezető igazgató, és dr. Károly István az egyik fő részvényes, az Editor Kiszövetkezet vezetője.

— *Kérem, legelőször is tájékoztassak olvasóinkat a kisse furcsa névválasztás háttéréről!*

— Lehet, hogy első hallásra kissé szokatlanul hat a Dátum név, de mint látható, a fejlécünkben mindennap a szokásosnál erőteljesebben hangsúlyozzuk az aznapi dátumot: mi lehet ennél frissebb, aktuálisabb cím egy napilap számára? — így az ügyvezető.

— *Honnan jött az ötlet a lapalapításra, s a részvénytársaság létrehozására?*

— Egy délután beszélgettünk Károly doktortal arról, hogy jó lenne, ha lenne egy ilyen lap. Megcsináltuk — mondja meglehetősen lakonikusan Fényes László.

— *Azért jó lenne, ha egy kicsit bővebben hallhatnánk a dolgokról, mert feltételezem, nem volt ennyire egyszerűen kivitelezhető az ötlet...*

— Ennyire valóban nem — veszi át a szót Földi István —, de tényleg valahogy így kezdődött. Már régebben sokat beszélgettünk arról, hogy ez elképzelhető lenne-e, s mivel ma már a lapalapítás jogi és politikai akadályokba sokkal kevés-

bé ütközik, mint néhány éve, elsősorban azt vizsgáltuk, hogy anyagi oldalról kivitelezhető-e, tehát lehet-e ma Magyarországon gazdaságosan napilapot megjelentetni. Jónéhányszor végigszámoltunk mindent, s végül arra a megállapodásra jutottunk, hogy igen, de a végleges választ végül is majd az olvasók mondják ki azzal, hogy megveszik a lapot, vagy sem. Azt sem hallgathatjuk el azonban — közli mosolyogva —, hogy többen ápolóért kiálltak, mikor meghallották a terveinket.

— *A képhez hozzátartozik — egészíti ki Károly István —, hogy a részvénytársaság nemcsak lap-, hanem könyvkiadásra is kíván foglalkozni, tehát több lábon szeretnénk állni. Terveink szerint naptárt, évkönyvet, riportkönyvet, válogatásokat jelentetünk meg, elsősorban a nekünk dolgozó újságírók műveiből.*

— *Még nem beszélünk az anyagi háttérrel. Nem volt nehéz összeszedni a szükséges tőkét?*

— *A vártnál könnyebben — feleli Fényes László. — Az első dolgunk természetesen az volt, hogy körülnéztünk, milyen lehetőségeink vannak, felmértük, hogy mekkora összegre van szükségünk, kik jöhetnek szóba, mint leendő munkatársak, tehát megpróbáltuk megteremteni az anyagi, a személyi és a tárgyi feltételeket, hiszen e terv megvalósításához a lelkesedésen kívül — nem meglepő, azt hiszem, amit mondok — legelső sorban elég sok pénzre van szükség.*

— *Mennyire?*

— *Részvénytársasági létünkkel következően gazdasági mutatószámaink nyitottak — választja Károly István — bárki számára hozzáférhetőek, tehát nem célunk a titkolózás. Tökénk az alapításkor mintegy tizenkét millió forintot tett ki.*

— *Ezek szerint a részvényesek kilétét is megtudhatjuk.*

— *Természetesen. Nem fontossági sorrendben: az MM szoftverház Kft., az Albacomp Számítástechnikai Kiszövetkezet, az Editor Kiszövetkezet, és egy magánszemély, az ügyvezető igazgató, Földi István. A felsorolásból is kitűnik, működésünkhöz egyetlen állami, vagy máshonnan származó támogatást nem kaptunk. Az Albacomp apportként adta az elektronikus szerkesztőség felállításához szükséges berendezéseket, számítógépeket, szövegszerkesztőket, nyomtatókat.*

— *Van tudomásuk más hasonló vállalkozásról az országban?*

— *Nemcsak nekünk, de még a Minisztertanács Hivatalának sincs, az ő adataik alapján is első és egyelőre az egyetlennek vagyunk.*

— *Mikor merült fel a lapalapítás gondolata?*

— *Beszélgetés szintjén a múlt év végén, a konkrét szervező munkát azonban ez év februárjában kezdtük meg.*

— *Szinte alig hihető, hogy ennyi idő alatt sikerült ezt a vállalkozást létrehozni. Ez a maga nemében — legalább is a világ ezen szegletében — valószínűleg rekordteljesítménynek számít. Nem ez a véleményük?*

— *Ezt megítélni nem a mi feladatunk, de az mindenesetre tény, hogy minden hivatalos szervtől, akikkel az engedélyeztetés során kapcsolatba kerülünk — mondja Károly István —, a lehető legnagyobb segítséget megkaptuk, maximálisan támogattak minket mindenhol, rendkívül rugalmasan jártak el az ügyünkben. Ez vonatkozik a Postára, a MÁV-ra, az MTI-re, a Minisztertanács Hivatalra, s személy szerint Pozsgay Imre úrra is, akihez mint államminiszterhez tartozik a lapengedélyek megadása. Mindenki segítségét ezúton is szeretnénk megköszönni.*

— *Azt már említették, hogy a lapot elektronikus úton szerkesztik, de hol nyeri el végső formáját?*

— *A Szekszárdi Nyomdában készül a lap, s a Magyar Posta terjeszti a Dunántúl négy megyéjében: Fejérbén, Somogyban, Baranyában és Tolnában, valamint Budapestre is eljut, hogy mindenkihez eljuthasson, akit érdekel e régió mindennapi élete.*

— *Csak a felsorolt négy megyével kíván a Dátum foglalkozni?*

— *Főként azzal, de természetesen helyet kapnak majd az ország fontosabb bel- és külpolitikai eseményei, történései — választja Földi István —, s célunk az is, hogy az emberek végre megismerhessék a vezetőiket, ne csak az arctalan, szürke hatalommal álljanak szembe. Ezért a lap sokat foglalkozik majd a döntések hátterével, kritikai hangvételrel is, ha szükséges, de már előre szeretnénk leszögezni, hogy nem a fejtevelés szándékával! Manapság ugyanis nagyon szélsőséges vélemények látnak napvilágot, amivel — elismerem — könnyebb olcsó népszerűséghez jutni, mi mégis a mértékártó orgánomokhoz szeretnénk tartozni, a szavahihetőségünk megtartása érdekében.*

— *Végül arra kérem Önöket, mondják el, mi a személyes indítástuk abban, hogy részt vesznek a lap létrehozásában?*

— *Károly és Fényes doktor válasza egybehangzó:*

— *Mi — az üzleti lehetőségen túl — azt tartjuk a legfontosabbnak, hogy az állampolgárok korrekci, pártpolitikai, vagy egyéb megfontolásoktól mentes tájékoztatást kapjanak, hiszen a Dátum mögött nem áll senki, aki sűg, vagy befolyásolja a szerkesztést, írást, aki tilt, tőr vagy támogat — esetleg nem azt, amit kellene.*

— *Ehhez a véleményhez én is csatlakozom — közli Földi István —, de ezenkívül engem személy szerint a kihívás is érdekelt. Sokan mondták azt, hogy nem lehet működőképes napilapot indítani Magyarországon támogatás nélkül. A részvénytársaság szeretné bizonyítani, hogy mégis elképzelhető. Reméljük, igazunk lesz.*

— *Köszönöm a tájékoztatást.*

— *Köszönöm a tájékoztatást.*

Wagner Dezső

Kettős szereposztásban (és farmerban) az elsőtitkár

Hogyan politizáljon a megújuló párt?

Új struktúra, új koncepció

Folytatás
az
első oldalról

munkamegosztást nem akarunk. Azt szeretném, ha mind a négyen csapatmunkában folyamatosan kísérnénk figyelemmel a legfontosabb ügyeket. Rendszeresen informáljuk egymást tevékenységünkről, aminek a gyakorlatban óriási jelentősége lesz: hol kiegészítjük egymás gondolatait, ötleteket adunk, vagy éppen helyettesítjük azt, aki valamiért távol van.

— *Tehát mind a négyen naprakészek... Ezt örömmel üdvözölhetjük, ám felmerül a kérdés: nem jelent-e valamiféle hátrányt a „kettős szereposztás” kettejüknek, azaz a feladatokat társadalmi megbízatás-ként vállalóknak a főhivatásúakkal szemben? Nem lesznek térben és időben hátrányos helyzetben?*

— *Ez a másik, amiről beszélni szeretnék. En magam is meglehetősen sok időt fogok itt tölteni a pártbizottságon... Ezt nem szívesen mondom el, nehogy bárkiben is pedagógusellenesség merüljön föl... de a felsőoktatásban dolgozni főállásban azért nem ugyanaz, mint valahol főkönyvelőnek lenni. Nagyon rugalmas időbeosztást tesz lehetővé.*

— *És az éjszakák is elég hosszúak...*

— *Erről van szó, és arról is, hogy a tanítás úgymond hézagos időkiegészítést jelent, nem pedig azt, hogy két napig itt dolgozom, hármat pedig a főiskolán. Vagyis rugalmasan összebonyolódnak a dolgok.*

— *Gondolom, a hagyományos működéssel más tekintetben is szakítani akarnak. S ez nem elsősorban arra vonatkozik, hogy Jánosi György a választott munkamegosztásban besegít egy területen; a közoktatásban és a közmuvelődésben.*

— *Igy igaz. Itt nemcsak döntéshozásra meg előterjesztésekre és információgyűjtésre rendezkedünk be, hanem rugalmas, valóban mozgalmi jellegű irányító munkára.*

— *Nem csupán Tolna megyében gondolkodva, hogyan látja a megyei pártbizottságok jövőjét? Atalalkulnak-e vajon az apparátusok, netán a létszámuk jelentősen csökkenni fog? S ha efelé tendálnak, akkor a főhivatású vezetők és munkatársak megbékélnek-e a helyzettel, avagy az íróasztal és a hivatali hatalom féltéséből nem idéznek elő veszélyhelyzetet?*

— *Hát ez kemény kérdés... Az biztos, hogy a párttagság nincs még felkészülve arra, hogy mozgalmi centrummal alakuljon át a megyei pártbizottság. Ehhez sok időre és szemléletváltásra van szükség. Mozgalmi szemléletnek kell kialakulnia, amit fogalmazhatok úgy is, hogy szakítani kell a szervezeti élet hagyományos rendjével. E tekintetben az alapszervezetek tanuljanak az alternatív mozgalmaktól, napi politikai hangulatot keverő ügyekben gyorsan reagálnak... Gyakran elmondom, hogy Marx is óvta attól a kommunista mozgalmat, hogy hosszú távon párttá alakuljon. A jövőt ő is a mozgalomban látta, azaz mozgalmként kell beáradnunk a különböző szervezetekbe.*

— *Ott kell politizálni, ahol az emberek vannak.*

— *Igy van. S ezzel azt akarom elérni, hogy ne munkatervkészítő taggyűléseket tart-*

Új viszonyban...

sunk, ahol megállapodunk, hogy háromnegyed év múlva milyen napirendet tárgyalunk...

— *Vagyis hadat üzen a bürokráciának?*

— *Igen. Nagyon félreérthetetlenül. Egy alapszervezet úgy fogja föl a saját munkáját, hogy egy probléma esetén — ami borzolja a kedélyeket — nyomban üljenek össze és alkítsák ki álláspontjukat, amit azután képviseljenek a munkáltatóval, illetve a tanáccsal szemben.*

— *A megújuló pártnak például így kell politizálnia?*

— *Igy, s ennek nagyon sok vonatkozása van. Az embereknek ma már elégük van abból, hogy havonta becsődítik őket a taggyűlésekre... nagyon sokan érzik a mozgalmi jelleg hiányát, s éppen ezért igénylik is azt. A másik dolog — aminek a pártion kívül álló kör számára is jelentősége van —, amit tudomásul kell venni, hogy ez már régen nem munkaspárt, hanem néppárt. Ha mi mozgalmi jellegű munkát végzünk, akkor sokan rájönnek arra, hogy ez a párt nemcsak tagjainak az érdekeit képviseli, védi, hanem az adott helyen élők, dolgozók érdekeit egyaránt. Ennek különösen most, a választások előtt van nagy jelentősége... Hiszen a választási harcot nem az fogja eldönteni, hogy melyik pártnak hány tagja van, hanem az, hogy a pártok közül ki tud több szimpatizánst szerezni.*

— *Amit elmondott, abból tulajdonképpen látható a koncepciója, s a választási programját is meghatározza. De erről egy más alkalommal beszélgetünk. Most azt kérem, szólna arról, egyetért-e mindazzal, amit Lukács János, a KNEB elnöke a megyei pártértekezleten elmondott.*

— *Nem értek egyet, és sajnálom, hogy akkor és ott erre idő hiányában nem reagálhattam. Ugye, azt mondta, hogy most majd kialakul egy országos választási program, azt bontsuk le megyékre, a megyék bontsák tovább... Hát az országos program kutya fület nem fog érni, ha alulról nem töltődik föl valóságos helyi problémagyűjteménnyel. Ez tehát teljesen fordított út, és itt indul el az én választási programtervem. Egyszerűen az állampol-*

gárok agyával kell gondolkodni, mert ők aszerint választanak, hogy kinek a programjában látják visszatükröződni a saját problémájukat, illetve annak megoldási lehetőségét.

— *Nyilván mindezt Önben megtestesülni látták sokan, s éppen ezért futott be ilyen szédítő politikai karriert, aminek kezdete egy évvel ezelőtre tehető. Az országos pártértekezlet kiüldötte lett.*

— *Ez egy izgalmas fölvetés, mert nem tudom, hogy mi számít ma karriernek... Ebben azért vagyok bizonytalan, mert amikor ismerősökkel, barátokkal találkozom, egyik részük gratulál, a másik részét nyílvánít. En ebből az egészből nem ezt a karriert látom.*

— *A gyorsaságra utaltam...*

— *Az elmúlt időszakban olyan gyors politikai mozgások következtek be, amiben teljesen váratlanul bukkanhatnak fel emberek.*

— *Számított a saját ilyen jellegű „felbukására”?*

— *Hát őszintén megmondom: nem. De örülök, mert nagyon jól érzem magamat a politikai közegben, mert szeretek politizálni. S itt hozzá kell tenni, hogy az értelmiséget napjainkban nagyon ellepte a politikai hullám, ami nagyon jó dolog.*

— *Most pedig a kíváncsi újságíró felteszi a kíváncsi emberek kérdését, miszerint: e sok munkával, elfoglaltsággal járó társadalmi megbízatásért kap-e tiszteletdíjat, mennyit és kitől?*

— *Fogalmam sincs, ezzel még nem volt időnk foglalkozni. Azt sem tudom, hogy ez másodállásnak vagy tisztán társadalmi munkának minősül-e, vagy olyan, amiért adnak tiszteletdíjat. De számomra, számunkra ez csak periférikus probléma.*

— *Mint ahogyan az is, hogy van, akit meglep az öltözéke. Pulóver és farmernadrág...*

— *Formalitás. Mert ha az ember elmegy egy esküvőre vagy egy valamilyen ünnepségre, akkor figyel arra, hogyan öltözik. De dolgozni az ember olyan ruhában jár, amiben kényelmesen van, jól érzi magát. És én ide, a pártbizottságra dolgozni járok.*

v. horváth -

VÁLASZ EGY FELHÍVÁSRA

A Pécs-baranyai Értelmiségi Klub felhívást tett közzé a Dunántúli Napló április 20-i számában. Együttgondolkodásra hívott fel mindenkit leg-égetőbb problémánk, a szegénység ügyében.

A felhívás ugyan a Dunántúli Naplót nevezte meg felszólítván, hogy e téma súlyához mérten végre kapjon nyilvánosságot, a Dátum nem marad süket a felhívással szemben. Lapunk figyelemmel kíséri az érintett rétegek helyzetének alakulását, megkérdve őket és mindazokat, akik tesznek valamit, vagy nem tesznek semmit, holott az lenne a dolguk a probléma enyhítése érdekében.

A szegénység nyomunkban jár, nyomába járunk hát mi is, miközben

tudjuk, hogy ez az a téma, amelyről nem lesz elég csupán eleget beszélni.

A szegénység — jóllehet eddig beszélni sem volt szabad róla — itt él velünk és hangtalanul is beleszól mindennapjainkba, meghatározza, meg fogja határozni cselekvésünk lehetőségeit.

Egy Deák Ferenc idézet jut eszembe:

„Jzgatott időben gyakran fölötte nehéz elhatározni, mi a valóságos közvélemény, mert minden ember hajlandó közvéleménynek tekinteni azt, amit maga óhaj, s több ízben tapasztaltam, hogy nem a leghangosabb szó volt a valóságos közvélemény.”

TE.

Felhívás

Tüntetés a hulladéktemető ellen

A Magyar Demokrata Fórum Baranya megyei Szervezete Ófalu és térségének lakosságával, valamint a Szervezőbizottságban rész tvevő egyesületekkel és politikai szervezetekkel békés környezetvédelmi tüntetésre hívja azokat az embereket, környezetvédő szervezeteket, akik környezetünkért és jövőnk biztonságáért aggódnak.

Ófalu és térségének népe többször nemet mondott a tervezett atomhulladék-lerakó létesítésére.

Most, hogy a hatóságok ígéreteiket ismételtelen nem tartották be, elérkezettnek látják az időt, hogy követeléseiknek az ország nyilvánosságára előtt szerezzenek érvényt.

A tervezett békés tömegtüntetés 1989. május 7-én (vasárnap) 11 órakor kezdődik.

Helye a tervezett atomhulladék-lerakóhely helyszínén.

Gyülekezés május 7-én 10–11 óráig az Ófalu község határára lévő labdarúgópályán. Innen 11 órakor 4 és fél kilométer hosszú gyalogmenet indul a nagygyűlés helyszínére.

Program: kb. 12 órától 14 óráig tiltakozó politikai szónoklatok és rövid műsor.

14 órától közös levonulás Ófalu községbe, ahol a helyi és környékbeli hagyományörző néptáncgyűttesek adnak rövid műsort.

Szervezőbizottság:

Magyar Demokrata Fórum, FIDESZ, Ófalu Baráti Kör, Társadalmi Bizottság, Mecsek-nádasdi Tájékoztatói Kör, KISZ, ÉFISZ, Ófalu, Feked, Véménd, Mecsek-nádasd, Erdősmecke tanácsai és elöljáróságai, Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt.

Reménykedés egy találkozásban

„Örülnek, ha ez nem taktika, hanem őszinte nyitás lenne...”

A patinás, csöppet sem hivalkodó, ám igen kényelmes bútorokkal berendezett szalomban kínál helyet Mayer Mihály, a kerületi esperes plébános, a pécsi egyházmegye új segédpüspöke a szekszárdi belvárosi plébánia ódon épületében. Alig kezdünk el beszélgetni, kopogtatnak az iroda ajtaján. Miközben „tessék” mond a segédpüspök, átmegy az irodába. A szakállas férfival — aki elég titokzatosan viselkedik — készségesen állapodik meg egy időpontban, olyanban, amikor tud egy fél órácskát szakítani idejéből.

— *Meglehetősen elfoglalt* — jegyzem meg, amire igennel válaszol, de nem a panasz hangján. Elmondja, hogy mindenkinek készséggel áll rendelkezésére, bármilyen ügyben keresi is, de ahogyan más hivatalokba sem árt bejelentkezni, itt is szükség van az egyeztetésre. Mi beszélgetésünk idejének kezdetét délután három órában határoztuk meg, de Mayer Mihály tájékoztatott arról is, hogy amennyiben egy óra nem elegendő az interjú felvételére, akkor másik napot kell választanunk. Ugyanis négy óra ismét „látogatókat” vár. A kedves fiatal pár a jelzett időben meg is érkezett — a hittanóra. Mivel iskolás korukban nem vettek részt hitoktatásban, hát most, a templomi esküvőt megelőző felkészítést szolgálják ezek a „tanórák” is.

— *Napjainkban egyre több fiatal jár templomba — szentmisére. Egyre többen vállalják nyilvánosan is hitüket. Ez természetesen az egyén szempontjából is nagyon fontos, gondoljunk csak az önmegvalósításra. Mostanában meg sokasodott az Önök munkája, hiszen a fiatalok — a rajtuk kívülről álló okok miatt — lemaradásukat be szeretnék hozni s megtanulni mindazt, amire korábban nem volt lehetőségük.*

— *Örülünk a munkának, a feladatoknak, s annak, hogy a fiatalok egy részében öszintén jelentkeznek a vágy: megismerni a római katolikus egyház tanait és a vallást gyakorolni. Nem titok, hogy az ötvenes években a hitoktatás illegális tevékenységnek minősült. Némileg változott a helyzet 1965 után, miután a Vatikán és a magyar állam között létrejött az első megállapodás. Addig gyakorlatilag számunkra szinte tabu volt a fiatalság, s még tizenöt esztendővel ezelőtt is tiltották a vallás gyakorlását. Tíz éve már eltűntek, mostanában pedig enyhült a légkör.*

— *Mindez valamiképpen tükrözi az állam és az egyház kapcsolatának, viszonyának változását is.*

— *Természetesen, s ezt én úgy látom, hogy a korábban velünk szemben álló erők változtak s nem az egyházak, mármint például mi. Mert mi eddig is olyan társadalmat szeretünk volna, melyben az emberek jólétben, erkölcsösen, lelki függőség nélkül és a nemzet közös céljaiért tevékenykedve élhetnének. Mert a katolikusok is jól tudják — mint bárki más*

Mayer Mihály segédpüspök

(Fotó: Czako Sándor)

—, hogy a jóléti társadalom alapja a gazdasági összefogás. Örülünk, hogy napjainkban megnőtt irántunk a bizalom s az egyház értékeit valószínűleg látják: ez az állam elismerését mutatja az egyház iránt.

— *Mit gondol, ezt a pozitív változást és megújulást valamilyen kénszerhelyzet szülte?*

— *Ezt ön mondta... Nagyon örülnek, és bízom benne, hogy ez a fordulat, illetve már helyzet, nemcsak taktika, hanem valóság, őszinte nyitás. Ha leplezetlenül, nyíltan tudnánk tisztelni egymást, közös szemléti értékeinket, ezek valamiképpen kiegészíthetők egymást, de legalábbis az egymásra való hatásuk minden magyar ember számára igen hasznos volna.*

— *Kanyarodjunk vissza az ön szerinti „enyhülő légkörnek” nevezett időszak legeslegelejére. Itt Szekszárdon, de gondolom másutt is, már akkoriban is tartottak a tizenéves fiataloknak foglalkozásokat a plébánián. A kötetlen hittanórákon beszélgettek, imádkoztak. Úgy tudom, még közös kirándulásokat is szerveztek. Kik jöttek, illetve kik jöhettek a fiatalok által közösségnek nevezett kollektívába?*

— *Hozzánk bárki jöhetett és bárki jöhet. Nincsenek feltételeink. Aki bizalommal nyitott, annak bizalommal nyitunk ajtót. Aki nem a lelki igényből fakadóan jön, hanem csupán kíváncsiságból, az rövid idő múltán úgyis kimarad. Ezt úgy értem, hogy az itteni közösség mögött istenkapcsolat van. Minden embert a viselkedésmódja, az etikai és a morális belső tartalma határoz meg. Ha ebben eltérnek egymástól, akkor nem alakul belőlük közösség. Hiszen nincs, ami ösztönöztartsa őket. Mert ugye, a közösség mindig több, mint egy helyen tartózkodó emberek sokasága.*

— *Szeretném, ha az egyházak közötti kapcsolatról is beszélne. Milyen volt a kötelék korábban s változott-e az utóbbi időben?*

Az ökumenikus mozgalomba a katolikus egyház is bekapcsolódott, tehát az egyházak közötti kapcsolat szinte mindenütt pozitív, ami a lelkeseknek az egymáshoz való jó kapcsolatából indult el. Gondolom, hogy ezt sokan tudják, de megemlítem, hogy idén januárban Budapesten a Bazilikában a különböző egyházak képviselői együtt imádkoztak...

Elmondom még azt, hogy nagyon szeretnénk, ha a magyar püspöki kar javaslatára sor kerülhetne a protestáns egyházak és a pápa találkozó-jára — például Debrecenben —, amikor a Szentatya Magyarországára látogat. Erre az indítványra az „igen” még nem érkezett meg...

— *Nem baj, hogy kicsit el-kanyarodtuk a témától, sőt! Így itt kérdezem meg, miként értékeli azt a tény, hogy a pápa fogadta Pozsgay Imrét?*

— *Erről csak felsőfokon tudok szólni, bár tudni kell azt is, hogy találkozásuk hátterében protokolláris „szabályok” állottak. De tény, hogy a pápa Pozsgay Imrét nagy magyar reformernek tartja, valamint rendkívül egyenes jellemnek, aki figyelemre méltó morális alapokkal rendelkezik.*

— *Végeztül térjünk vissza imént abbahagyott témánkhoz. Vagyis, kérem, beszéljen arról, mi jellemezte korábban az egyházak kapcsolatát?*

— *A nagy nyomás idején a különböző egyházaknak rá kellett jönniük arra, hogy van közöttük egy igazi összekötő kapocs, ami mindennél fontosabb: ez a Jézus Krisztusba vetett hit. S amikor az „oszd meg és uralkodj!” volt a cél, akkor éreztük, hogy össze kell tartanunk, támogatnunk kell egymást. Most pedig?*

Együtt kell támogatnunk az állam, a társadalom haladó törekvéseit, és elősegíteni a magyar nép boldogulását.

— *Köszönöm a beszélgetést.*

V. Horváth Mária

DOMBÓVÁR MÜNNICH FERENC TÁRSASÁG NÉLKÜL

A Münnich Ferenc Társaság szekszárdi csoportja Dombóváron is meghirdette a Társaság alakuló ülését. A Tolna Megyei Népművelési központi intézményben — április 28-án pénteken este fél hatkor — négyen jelentek meg a helyszínen: Csere Sándor és Halmosi István a szervezők, Barna Tamás a városi KISZ bizottság munkatársa, és a jelen sorok írója.

Amíg várakoztunk a potenciális tagságra, a két szervező tájékoztatást tartott a Társaság céljairól. Csak a szocializmus jelző állandó használata jelezte, hogy nem egy alternatív szervező társaság nyilatkozatát idézzük elmondták, hogy alapvető céljuk a szocialista társadalom demokratizálása. a politikai és gazdasági intézményrendszer korszerűsítése, a közélet megújít-

tása a korrupt elemektől. Kijelentették, hogy határozottan szembefordulnak a sztálinizmussal, az ultrabaloldali, a szektás, a dogmatikus nézetekkel, de elleneznek minden restaurációs törekvést is.

Másfél óras várakozás után feladták a reményt, hogy jön olyan is, aki be akar lépni, így elmaradt a dombóvári Münnich Ferenc Társaság megalakulása.

Talán idetartozik: az „alakuló ülés” a városi tanács ülésében tartották, melyet a tanácselnök ajánlott fel a szervezőknek. Nem minden új csoporttal ilyen előzékeny a dombóvári tanács.

Tudjuk, régi alternatíva: kinek a pap, kinek a papné...

Gy.Á.

A Mária-szobor hazát talál

Minden emberben él a vágy, hogy még életben valami maradjon, alkosson, amiről az utókor emlékezni majd rá. Mondják, hogy az ember nem halhat meg addig, amíg legalább egy házat nem épített, nem ültetett, egy fát s legalább nincsen egy gyermeke. A fa és a ház túléli az embert, csakúgy, mint gyermeke, aki lelki, szellemi életét viszi tovább.

Erre gondoltak a kismányokiak is, amikor közös erővel a székely templom építkezésébe kezdtek. Úgy tartják az ottaniak, hogy a huszonegyedik órában fogtak a nagy munkához. Lassan ötven éve annak, hogy hazatértek Bukovinából. S ha most nem építik meg a templomukat, akkor semmi sem marad utánuk, hiszen a fiataloknak már nem lelki szükséglet az isten háza.

A templomhoz a Mária-szobrot még Hadikfalváról, az ottani templomból hozták magukkal. Úgy vigyáztak rá, mint apró gyermekükre, s titkon remélték, Mária őket is megsegíti. Csobot Lázár a kocsi derékaljába ágyazta, hogy meg ne sérüljön becses kincsük, messze hagyott hazájuk egyetlen „tanúja”. Keserves vándorlásukban sem váltak meg tőle, csak kis időre hagyták a határszelen, amikor Bácskából átjöttek. Érie mentek, miután új otthonaikban berendezkedtek, új életüket kezdték.

Most méltó helyet emelnek neki. S hogy eddig eljutottak, akaruknak, kitarásuknak, hitüknek, összefogásuknak köszönhetik. Hosszú lenne részletezni, mennyi hercehurcá elözte meg az építkezést. Három évig tartott a televita, újabb három évükbe került az engedély megszerzése, mire azt elérték, hogy megiscsak székely templom legyen: faragott oltárral, faragott padokkal, igazi székely motívumokkal ékesítve. Akadt, akinek ez fájt, aki utolsó érvként azt hozta fel, legyen templom, de ne székely motívumokkal. Mások az őslakosok és a betelepülők között lévő összhang megromlását látták benne. Ellenezte a tanács, az MSZMP és a katolikus papok egy része.

Mennyire nem volt igazuk? Ezt legjobban a félig kész templom mutatja, amit egyre ritkábban tapasztalható összefogással kezdtek építeni. Ebből a munkából részt vállalt a kitelepített svábság is. Leicht Ádám, aki még a bonni nagykövetet is felkereste, faanyagot, cserepeket, rézlemezeket küldött, s nem kis

pénzt áldozott az építkezésre. (Nevéhez fűződik a szekszárdi templom restaurálása is.) Ő és felesége, Angelika, mélyen együtt éreztek a székelyekkel s megértették mindannak tragikumát, ami velük történt. A svábság csak egyszer hagyta el hazáját, a székelyek kétszer. S amikor már azt hitték, otthon vannak, újra útra kellett kelniük. Bácskából Leicht Ádámék gyűjtőmunkáját siker koronázta. Bucher Mária Svájcban, Marie-Thérèse Frise Franciaországban minden lehetséges követ megmozgatott, hogy a nemes cél megvalósuljon.

Gáspár István majosi székely fadaragó tiszteletdíjért vállalta a sok türelmet igénylő, aprólékos munkát. Sajnos, e világi éltéből már nem futotta a padok elkészítésére, mert pár hónappal ezelőtt meghalt. Megkezdett munkáját Tusa József fejezi be.

A legjobb mesterek dolgoztak s dolgoznak ma is a templomon. Segéd munkársa ez ideig nem kellett költeni: jöttek a falubeli férfiak, kinek mennyire engedte ideje s jöttek a könnyebb munkára az asszonyok is. Aki nem ért rá eljönni, ebédet főzött a munkásoknak, kelt kaláccsal, rétsel kedveskedett nekik.

Békességben, összefogásban nőtt, magasodott a templom. Az őslakos evangélikus németek is magukénak érzik, két kezük munkáját adták hozzá. A fiatalok segítettek a Lourdes-i barlang építésében.

Harminc éve élnek már itt együtt és békességben a székelyek és a svábok. Szeretik, tisztelik egymást. A hajdan volt ellentét, a gyilkos indulatok elcsináltak, s ma már nehéz lenne megszámlálni hányan kötöttek vegyes házasságot a faluban.

A templom szentelését augusztus végére tervezték. Erre az alkalomra vendégeket várnak a kis faluba Svájból és az NSZK-ból. Együtt szeretnék örülni mindazok, akiknek bármilyen kicsiny közük is van ahhoz, hogy az építkezés lassan a vége felé közeledik. Az egész falu büszke erre az egyedülálló vállalkozásra. A templomot és környékét búcsújáró helynek szánják.

A féltve őrzött Mária-szobor végre hazatalált, s majd mosolyával bizakodva szemlélheti majd a jelenet és jövőt, mert a műltra lassan fátylat borít az idő.

Veress

A népi diplomácia jegyében

Magyar—román barátság?

Interjú dr. Iglói Zoltánnal, a magyar—román baráti kör elnökével

„Mi negyven magyar értelmiségi, akik megalapítottuk a magyar-román baráti kört Pécsen, hitet teszünk az ország közvéleménye előtt a magyar és a román nép barátságára mellett. Társaságunk önszerveződő csoportként alakult meg 1989. elején. Alulról építkező, mindenkitől független közösség, amely — alapszabályunk szerint — kizárólag a tagság akaratának megfelelően kíván működni.”

Az idézett mondatok az idén húsvétkor született nyilatkozatból valók. S az előzményeket ismerve, a nyilatkozatot olvasva, az emberben óhatatlanul felmerül a kérdés: vajon a baráti kör megalakulásához ezek-e a legmegfelelőbb pszichológiai pillanatok? Hiszen a Trianon óta eltelt hetven esztendő meg-megújuló viszályai napjainkban hágtak a tetőfokra, a két ország között dúl a lelki és szellemi harc, ha úgy tetszik, a hidegháború...

Eppen a mostani súlyos válság láttán véltük úgy, tovább nem halogatható a magyar és a román nép történelmi megbékélése. A népeink közötti áldatlan állapot, a napról napra növekvő és félelmet keltő feszültség indított bennünket arra, hogy létrehozzuk a magyar-román barátságot nyitlan válaló társaságunkat, s kiadjuk nyilatkozatunkat, melyben szót emelünk a két nép barátságának fontossága, szükségszerűsége mellett — szögezi le be-

szelgetésünk elején dr. Iglói Zoltán, a baráti kör elnöke, aki más népek megbékélésének példájával is jogos reményüket támasztja alá.

— Ha volt két nép, amelyik igazán gyűlölte egymást, az a francia és a német nép volt. Évszázadokon át gyilkolták egymást, életre-halálra küzdöttek egy országrészért, Elzász-Lotharingiáért... Amikor aláírták a békeszerződést, kevesen hittek a béke tartósságában. S íme! Ma nem csupán szomszédok, hanem ösztinte, együttműködő barátok is, akik számára az országhatár szinte csak térképjel. Ha ez a két nagy, büszke nemzet felismerte, hogy értelmetlen luxus a gyűlölködés, az ellenségeskedés, mennyire rá kellene erredöbbsen a mi kicsi, balsors és szegénység tépázta népeinknek, a magyar és a román népnek.

— Nem tartja sértőnek, ha vállalt missziójukat népi diplomáciaként fogalmaz meg?

— Dehogyan tartom. Sőt! Mi is úgy véltük, hogy annak alapjait vetjük meg. Persze, tiszteletben tartva a már kialakult államközi, politikai és diplomáciai kapcsolatokat, új, más úton akarunk elindulni. Közvetlen kapcsolatot kívánunk teremteni magyarok és románok között: ember az emberrel, közösség a közösséggel, város a várossal, nép a néppel.

— Tehát az első, várhatóan apró lépések (talán helybenjá-

rás) hosszú távú gondolkodást jelentenek?

— Pontosan erről van szó! S feltétlenül hangsúlyozom, hogy a hazánkban kialakult Románia-ellenes hangulatban gyakran nem tesszük különbséget a román nép és a román vezetés között. Holott nem a román néppel, nem a román emberekkel állunk szemben, hanem az elfogadhatatlan politikai gyakorlattal. Hisszük, hogy ez utóbbiban — például a biológia törvényei alapján — egy idő múltán változásnak kell történnie.

— Nem zavarja, hogy a baráti kör megalakításáért többen megmosolyogják, néhányan örülnek vélik?

— Ezt is természetesnek tartom. Ugyanakkor azt is, hogy akik megjegyzésekkel illetnek bennünket, velünk együtt pontosan tudják: mindkét népnek drága Erdély. Valamennyien feltjük szellemiségét, az ott élő magyarokat és az ott lévő értékeket. A gyűlölködés azonban nem szolgálja egyik nép érdekét sem, s kiváltképpen nem szolgálja a Romániában élő magyarság érdekét.

— Tudom, hogy a baráti kör tagjainak száma közelíti a százötvenet. Azt is tudom, hogy az ország minden részéből csatlakoznak önköz a pártoló tagok, hiszen számtalan erről tanúskodó levelet mutatott. De ebben a felkorszolt légkörben nem tűnik kihi-

vásnak a barátság emlegetése is?

— A barátságot nemcsak akkor kell ápolni, amikor minden a legjobban halad, hanem akkor is, amikor baj van. Végére lámpát is akkor gyújtunk, amikor leereszkedik a sötétség. Ha ezt minél többen megérezzék és megértik, akkor egyre több magyar—román baráti kör alakulhatna országszerte, s ezek elindíthatják az olvadást országaink között. Azt akarjuk, hogy a román ember, a román nép érzékelje: jó szándékkal, előítélet nélkül, ösztinte barátságot ajánlva közeledünk hozzá. Ugyanezt kérjük tőle. Nem ökölbe szorított, hanem kézfogásra nyitott kezünket nyújtunk feléje. S reméljük, hogy el is fogadja.

— Mielőtt terveikről, konkrét céljairól kérdezném, megemlítem, hogy vannak, akik azt vélik, a baráti kör megalakulásának gondolatát „felülről” sugalmazták Önöknek.

— Erről szó sincs! Mi az öskeresztények hitével, bizalmával és naivitásával indulunk a magunk választotta úton, kitűzött céljaink megvalósításáért. S hisszük, hogy ezek sok-sok magyar emberben már valamilyen formában megfogalmazódtak. S ha tovább nem is, de a barátság, a rendezett viszony óhajáig bizonyosan valamennyien eljutottak.

— S most kérem, beszéljen terveikről, a baráti kör működéséről és annak tartalmáról.

— Önszerveződő csoportról van szó, mely alulról építkező és mindenkitől független társaság s kizárólag a tagság akaratának megfelelően kíván működni a Hazafias Népfront keretében — természetesen mindenki számára nyitottan. Arra törekszünk, hogy elsősorban azokat az értékeket tárjuk fel, amelyek összekötik a magyar és a román népet, s ne azokat a mozzanatokat keressük, melyek elválasztják. Ilyen összekötő kapocs lehet például Bartók Béla magyar és román népzenei kutatása vagy azoknak az írónak és költőnek a munkássága, akik magyarról románra és románról magyarra fordítottak irodalmi műveket. Meg szeretnénk ismerni a román népet, életmódját, nyelvét, kultúráját, majd talán nem is olyan hosszú idő múlva barátság-buszt indíthatunk a szomszédos országba, s talán

testvérvárosi kapcsolat is kialakul...

— Nem szeretnék ünneprontó lenni, de megkérdezem, mi történik akkor, ha a közeledést Románia visszautasítja?

— Bízunk abban, hogy előbb-utóbb megkezdődik egy konszolidáció Romániában, s a kedvező irányú bel- és külpolitikai változások megteremthetik a két ország ösztinte közeledésének feltételeit. Magyarán: elkezdődhet a „hidvezetés”.

S ha visszautasítják közeledésünket? Megtesszük újra. Ha százszer visszautasítanak, százegyedszer is újra kell kezdeni!

— Mindannyiunk nevében, mindannyiunk érdekében sok sikert kívánok és köszönöm a beszélgetést!

V. Horváth Mária

MORZSA

Motto: A morzsa is kenyér, bár erre ritkán gondolunk.

Szabad a tér

Tízemeletes házuk mögött néhány éve lebontották az Alkotmány utcát (legkevésbé sem jelképesen). A sínen mozgó daru útjából kivágták a fákat, amihez természetesen engedélyt kértek és kaptak. Megépítettek egy mai fogalmunk szerint szép és korszerű lakótelepet, amely barátságos négyemeletes házakból áll.

Ékzében türelmünket kérték a felvonulási épületek, hordozható és lehordható illemhelyek körül felgyűlt tengernyi szemét, olaj- és festékhulladék, fa-, bádóg- és betonvasdarab miatt. Földgallyalval összetolták, teherautókkal elvitték a szemetet, illetve szép símára egyengették a törmelékét, és földet hordtak rá. A benne található szőlőtőkék maradványaiból látszik, hogy nemrég még termőföld lehetett. Ezt egyenletesen elterítették, s hagytak néhány halomnyit a későbbi süllőedés számára is.

Az egyik részen kuglipálya hosszúságú kiváló beton maradt elegáns és kiálló vas szélével. Ezt leszámítva azonban a felszínen nincs már nyoma az olajraktárnak, festéktárolónak, tégladaraboknak, hulladéknak és törmeléknek.

Egyszóval (és ismét nem jelképesen) az alapokat lerakták, szabad a tér, de vajon lesz-e, aki sajátjának fogja érezni? (tg.)

Ha kimondjuk ezt a szót provincializmus, többnyire azokra gondolunk, akik életüket valahol messze, a főútvonalaktól, autópályáktól, repülőjáratoktól távol élik, azokra, akiket valahogy elkerült a történelem, vagy akik valahogy maguk kerültk ki a történelmet, hogy fokozatosan valami más bolygón találják magukat, egy más — értsd: múlt — időben, egy másik — értsd: kisszerűbb történelemben, és így egy másféle — értsd: kevésbé érdekes — életet, vagy esetleg teljesen érdektelen életet élnek, messzire a főbb civilizatorikus és kulturális áramlatoktól.

De ugyanez történhetett volna egészen más módon is. A történelem — amint az lenni szokott — különböző okokból új és új útvonalakat keres, amelyek új keresztutakon találkoznak, és más célok felé haladnak. A provincializmus tehát korántsem földrajzi, vagy egyszerűen civilizatorikus „sorscapás”, hanem történelmi jelenség, amiben egyesek a történelem kerekét, mások Isten újját, megint mások szükségszerűségeit, fejlődést, netán haladást láttak.

Szinte úgy látszik, hogy a második változat inkább a szabályszerű, s az első a kivétel, vagyis sokkal kevesebben vannak azok, akik sohasem kaptak lehetőséget a nagyságra, a központi szerepre, és így nékik csak a provincializmus jutott, és sokkal többen azok, akiknek a lehetőség megadatott, azt túlélték, majd a történelem valahogyan megkerülte őket, és metropoliszból provinciává váltak. S hogy ez kinek a bűne? A sajátjuk-e? Másoké? Abban a pillanatban, amint egyik vagy másik kérdésre felelünk, már visszafordíthatatlanul bele is estünk a provincializmus csapdájába. A lelkiismeret faggatása, a kollektív mazochizmus, valamint az elszalasztott esélyek elsratása, vagy a régi dicső múlt megéneklése, mitológizálása — mindez, vagy mindebből bármilyen azonal azt jelenti, hogy kizártuk magunkat a perifériára, bezártuk magunkat a megyénkbe, falunkba, amelyből aztán általában már nem tudunk kitörni. A körülmények, amelyek között e kérdések feltételek, és a válasz körülményei is olyannyira összefonódtak a helyi körülményekkel, érzésekkel és sorsokkal, hogy gyakorlatilag kizárják a menekvést.

De elszökhettünk-e e kérdések elől? Lehet rájuk nem válaszolni, vagy legalább nem megkísérelni a választást? Nem, bizonyára nem lehet, de ez még nem jelenti azt, hogy ezeket a kérdéseket tegyük meg saját szellemi létünk, mércénk kiindulópontjává, nem jelenti azt, hogy szembe kell állítanunk egymással az itteni és az ottani embert, majd kétségbeesni, mondván, hogy velünk ott nem törődik senki, pedig a mi sorsunk oly nagy, oly tragikus, oly egyedülálló, olyannyira méltó a közfigyelemre, csodálatra, sajnálatra. E magatartástól már csak egy lépésnyire van a megvetés, a számonkérés azokkal szemben — ott —, akik minket nem értenek. Egy lépésnyire van az érdeklődés hiánya — részünkről —, vagy mások csodálata, éppen azért, mert ők nem itt vannak, hanem ott, másutt, s innen már csak egy apró lépésnyire van az elvágyódás, hogy ne itt legyünk, hanem másutt, ott. Ez végső soron ugyanúgy a provincializmus jele, mint a természetes büszkeség, hogy éppen itt vagyok, mintha csak azért lennék itt, és aki ezt nem érti, az egy nagy ökr.

Amennyiben harag nélkül eljutott idáig, kedves olvasó, akkor már joggal teheti fel a kérdést: De hiszen a kicsinyeknek mindig nehezebb a sorsuk, nem? A provincializmus sárkánya itt nagyobb, több feje van, és a legyőzés többnyire meghaladja a kicsinyek erejét.

De valóban így van-e ez? Nem úgy van-e inkább, hogy a kis nemzetek, bezárva saját kis nyelvükbe, jobban érzik az elszigetelődés veszélyét, jobban vágyódnak arra, hogy kitörjenek lehetőségeik köréből, a nagyoknál jobban érzik, hogyan válhatnak önönmagukká, nem a szükségszerűség, hanem a választás által: csak amennyiben az egész világot beengedik magukba, befogadják azt, majd ehhez hozzáadják saját értékeiket, amelyek bizonyára nem lesznek sosemvolt, megváltó erejük, csak egyszerűen az eddig ismert világ újabb dimenziói. A világ ezáltal egy kissé kitágul, megnő, s eközben tán észre sem vesszük, hogy éppenséggel mi voltunk azok, akik kitágították. Valahogy így tágitotta ki a világot az ír Joyce, a norvég Ibsen, a dán Kierkegaard, a cseh Hašek vagy a lengyel Milosz, hogy csak az elmúlt száz év irodalmáról beszéljünk.

A. J. Liehm:

A provincializmusról

A nacionalizmus mellett, annak szükségszerű provinciális következményeivel együtt, a kis nemzetek érdeme, a legjobb képviselőik érdeme szokott lenni a nagyobb szigor, a keményebb önkritika saját hozadékuk iránt, ami éppen annak a tudatnak az eredménye, hogy csak úgy, egyszerűen nem lehet meghaladni a körülményeket, csak úgy egyszerűen nem tudjuk hozzáadni a magunkét a nagy közöshöz. Gyakran halljuk, hogy a kicsinyeket, a gvendeket, a megaláztatottakat és elnyomottakat mértékletesebben, kedvezőbben kell megítélni, számitásba kell venni helyzetüket, elszigeteltségüket, történelmüket, és egyebeket. És a kicsinyekkel gyakrabban megessik, hogy ócsárolják azokat, akik közülük indultak. Az ő megvéjük, városukból, és hozzáadták a világhoz saját szemléletüket egy darabját — az írek Joyce-t, a norvégok Ibsent, a csehek Kunderát, Dvorákokat vagy Hašeket, s e példák száma végtelen —, hogy később emlékműveket állítsanak nekik, múzeumokba zárják őket, és saját korlátoltságukat az ő nagyvilági értékeik lángjánál melengessék. De az is igaz, a kicsinyek kizárólagos előjoga, hogy olyan fiatalok születessenek, akik az övéiket ostromozó, kérérlhetetlen kritikájukkal, önmaguknak soha más mércét nem kívánva, segítettek meghaladni a provincializmust, a provinciális nacionalizmust, mert ez a középszerűség legjobb pajzsa és bástyája. Mindig, mindenütt. De létezik másféle

provincializmus is, melyet gyakran nem vesszünk észre, pedig szembeszökő, veszélyesebb és semmivel sem kevésbé tragikomikus.

A nagyok provincializmusa, vagy pontosabban fogalmazva: a nagy kultúrák provincializmusa. A nagy kultúrák — vagyis a nagy nyelveket beszélő nagy nemzetek — gyakran esnek bele abba a kollektív illúzióba, hogy elég önmagukra tekinteniök, hogy ők azért teremtettek a világra, mert gazdagabbá teszik azt, mert fényt adnak másoknak, hogy természetük szerint küldetésük van, és amennyiben ha hajlandóak másoktól valamit is elfogadni, akkor is csak cseppenként, inkább mint sajátok fűszert saját étkükhöz, mint olyasmit, amire valójában nincs is szükségük, ami nélkül jól megennének, de a társaságban beszélnek róla, a jobb étertermekben felszolgálják, kóstoljuk hát meg.

Nem véletlen, hogy normális, civilizált idősorokban, amilyenek egy-egy pillanatra Európa történelmében is léteztek, a norvégok, dánok, csehek vezettek az évente lefordított könyvek számában, hogy a nagy gondolkodók vagy írók műveit sokkal hamarabb lefordították a kis nemzetek nyelveire, mint a nagyokéira, akik közben elosztották egymás között a földgolyót. Beszélgessenek el manapság egy-egy nagy nemzet tagjával, és hamarosan megállapíthatják, mennyivel kevesebbet tud más nemzetek kultúrájáról, mint egy kis nemzet tagja. És hirtelen azt is megértik, hogy ők miért tudnak kevesebbet gyakran még önmagukról is, mint amennyit egy szomszédos kis nép tud róluk!

Saját — látszólag oly előnyös — adottságaikban elterpeszkedve a nagy kultúrák néha megrázó provincializmusba hullanak. Nemcsak arról van szó, mennyire nem ismerik mások kultúráját, a környező világot, amely oly „áldatlanul” hat saját termékeik minőségére és eredetiségére. Csodálatra méltó az is, ahogyan — a kis nemzetek provincializmusához hasonlóan — teljesen kritikátlanul csodálják más nagy kultúrák termékeit ott, másutt, akár francia módra, elbűvölve az amerikai — főleg tömeg — kultúra által, akár amerikai módra irigyelvén az európa- it, franciát, nem is beszélve Oroszországról, ahol a két jegy — az abszolút provincializmus, az önmagát elszigetelő kultúracionálizmus és mások kritikátlan csodálata — szörnyű ötvözzetté vált, és teljesen elfedte az orosz kultúra valódi nagyságát.

S eközben a nagy kultúrák provincializmusba kétségtelenül veszélyes is. Amennyiben a norvégok vagy a csehek úgy döntenek, hogy saját nagyságuk, vagy civilizációjuk nagysága révén megváltják a világot, akkor még az emberiség nyugodtan alhat. Ha azonban ugyanazon okokból az amerikaiak vagy az oroszok jutnak ugyanerre az elhatározásra, akkor már nagy baj van! Anélkül is nagyobb a baj, mert a nagyok kulturális szervezete általában kevesebb „antiprovinciális ellenanyagot” termel, mint a kicsiké.

Napjaink nagy kulturális vitáiban a provincializmus kérdését előkelő hely illet meg. És nemcsak történelmi eszmefuttatások témájaként, hogy mi volt előbb, a nacionalizmus tojása, vagy a provincializmus tyúkjá (az egyik mindig igazolása a másinak), hanem a kultúra mai válságának aktuális forrásaként — közösségi és egyéni vonatkozásaiban egyaránt.

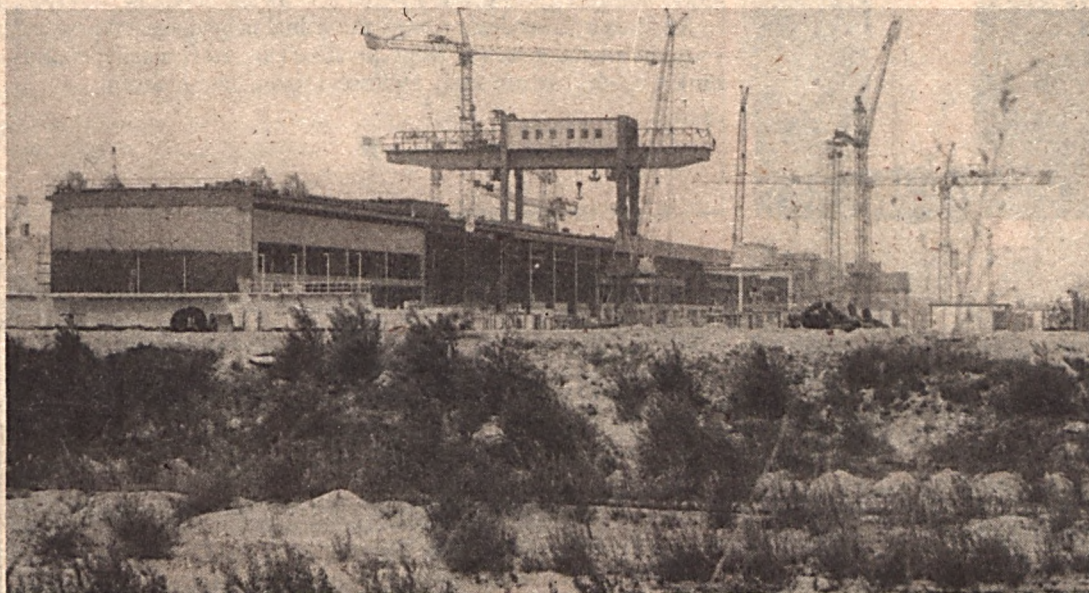
(Ford. b.i.)

Veszélyben a Csallóköz

Nagymarost a szlovák környezetvédők sem akarják

Sokáig úgy látszott, hogy a kocka el van vetve, és Magyarországon várhatóan nem állítják le a vízlépcső építését, amire elsősorban a szerződések kényszerítették. Csehszlovákia sohasem habozott, ha a Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer ügyéről volt szó. A csehszlovák kormánybiztos magabiztosan fejezte ki kormánya álláspontját: „kötelességünk, hogy az építkezést befejezzük, ennyivel tartozunk a jövőnek.” Ez a szemlélet volt jellemző magyar részről is addig, amíg a magyar közvélemény bővebb tájékoztatást nem kapott.

Annyi már a magyar társadalom előtt közismert, hogy északi szomszédunk felén a beruházás nagymértékben előrehaladott készenléti állapotban van, míg a magyar oldalon elsősorban Nagymarosról esik szó. Pedig szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy nemcsak a festőien szép Dunakanyar panorámájába tapos bele az erőmű építménye, hanem Dunakiliti térségében is nagyméretű beavatkozás terheli a környezetet. Itt közel nyolcvan százalékban elkészült már a víztározó. Mint azt Somos Péter az Unio folyóiratban megjelent „Utánunk a vízőzön” című, szakmai adatokkal alátámasztott cikke-

Hej, mostan puszta ám igazán a puszta...

ből megtudhatjuk, az előbb említett víztározóból ágazik el az új üzemcsatorna, egy körülbelül 22 kilométer hosszúságú, 730 méter maximális szélességű, a bőszi erőmű térségében 18 méter magasságot elérő beton-technő. Ez a hatalmas betonkolosszus a régi Duna-mederral párhuzamosan húzódik, és vízigénye majdnem teljesen felémészti a Duna vízhozamát.

Nemcsak a természetbe történik – visszafordíthatatlan és pótolhatatlan veszteséget okozó – beavatkozás, aminek egyetlen pontja csupán a gazdaság élővilágú, jellegzetes ártéri erdők pusztulása, hanem legalább ekkora változást jelent a helybeliek, öslakosok és betelepülők életébe. Évtizedek óta tudatában vannak a dunakilitiek annak a készülődésnek, ami a tározó építését megelőzte. Így már a hatvanas évek elején a falu szélén kivágták a cseresznyefákat, ígéretet kaptak a vezeték ivóvíz- és szennyvízhálózat kiépítésére, széles betonutat építettek a településen keresztül. A köztudattal ellentétben a vizet nem közpénzből kapták, hanem társulati alapon a lakosság fizette meg. Dunakiliti problémája ma, hogy a nagy teherforgalom miatt a házak falai repedeznek. Kivitelezési terv készült a falut megkerülő út építésére, ami a mai napig sem valósult meg. Ezért a község lakói ellenszolgáltatást várnak, ezt az óhajukat levélben az országgyűlés elnökének juttatták el. Ellentétben a nagymarosiakkal, akik a kormány által ígért infrastruktúrális fejlesztésekkel elégedettek, nem fogalmaznak semmiféle petíciót, nem értenek egyet sem a környezetvédőkkel, sem a beruházás ellen szólókkal.

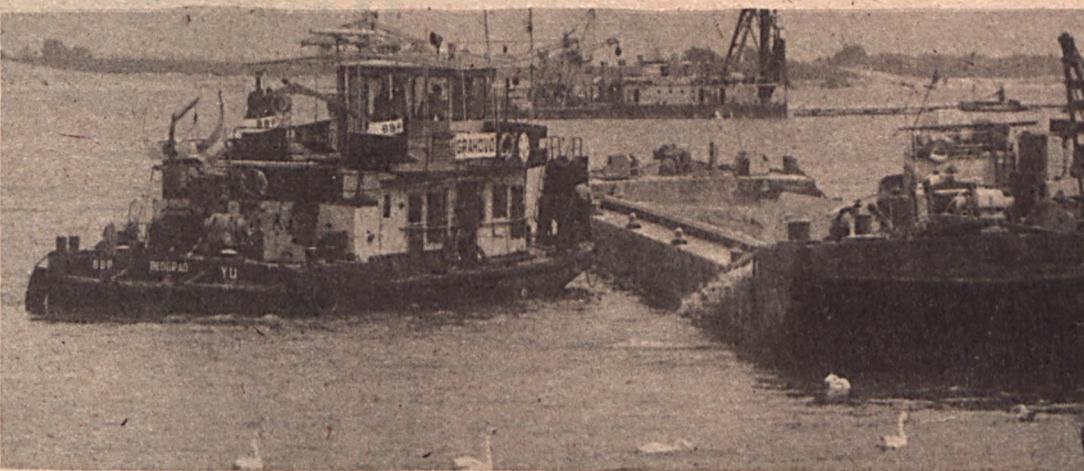
A magyar hivatalos szervek a Szigetköz környezetében, mezőgazdasági kultúrájában nem jósoltak változást. Ezzel szemben a Szlovák Szocialista Köztársaság Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztériuma felmérést készített a vízlépcsőrendszer hatására bekövetkező jelentősebb károkról. Az Unio cikke alapján a Felső-Csallóközben 40 ezer hektár termőföldet fenyeget kiszáradás veszélye, az Alsó-Csallóközben pedig mintegy 23300 hektár terület elmozdításával kell számolni, továbbá 46600 hektár szikesedik el. Az ivóvíz minőségének megvédése a természetvédelem hatékonyságának egyik legérzékenyebb mutatója. Köztudott, hogy a Csallóköz és a szomszédos Szi-

getköz alatt található Európa legnagyobb ivóvízkészlete. Az ezredfordulóra valóságos kincs lesz a jó minőségű ivóvíz, de félt, hogy a vízlépcső hatására tönkremegy a tíz köbkméter nagyságú készlet.

Az írásban fontos helyet kap a biztonság: földrengésveszély szempontjából Csallóköz és Komárom környéke Csehszlovákia legveszélyeztetettebb területe. A BNV a 6–7 erősségű szeizmikus zónában épül. A vízierőművek építése kötelező szabályok betartását írja elő az építész számára! Az egyik ilyen alapszabály, hogy a síkföldi folyók duzzasztásánál a legmagasabb duzzasztási szint nem érheti el a legmagasabb árvíz szintjét, sőt alatta kell maradnia. A BNV mindkét duzzasztási helyén azonban jóval túllépi ezt a magasságot, és a víztározó szintje az árvízszint fölött lesz. A szerző okkal kérdezi, kiszámította-e valaki, hogy ez a magasra tornyozott irtatlan mennyiségű víztömeg katasztrófa esetén hány perc alatt öntene el Dunaszerdahelyt, Nagymegyert, Komáromot és a közbeeső falvakat, településeket?

A már hivatalos szervek közé sorolt Szlovák Természet- és Tájvédelmi Szövetség pozsonyi bizottságának titkárát, dr. Mikulás Huba kandidátust kerdeztük meg a szlovák természetvédők gondolatairól és programjáról. A fiatal szakember elmondta, hogy információikat a tudományos területen dolgozó kollégáiktól és a környezetvédelemmel foglalkozó újságíróktól kapják. Ezek az adatok sokszor egyoldalúak, gyakran előfordul, hogy nem kapnak választ javaslataikra. Igaz, a politikai, állami szervekkel ellentétben az az előnyük megvan, hogy közelebbi kapcsolatot tartanak az embe-

rekkel, gyakran járnak ki a területekre, közelebről megismerkednek a valós problémáikkal. A politikai szerepükre feltett kérdéseinkre, arra, hogy mennyire tartják partnernek őket, így válaszolt: korábban korlátozott mértékben respektálták a szervezetet, az utóbbi három évben ez a helyzet megváltozott, jobban tudtak rávilágítani a felelősségükre a hivatalos szerveket. Már előrelépésnek számít, hogy a viszonylag éles hangú előterjesztésekre sem reagáltak negatívan, sőt, némely esetben elismerően szóltak munkájukról. De ez csak egy proklamatív szint. Hogy mennyire vannak ezek a gondok a közvélemény tudatában, arról dr. Mikulás Huba így beszélt: „Egyrészt az apolitikusság jellemző, másrészt a Duna-problémát kizárólag magyar problémának tekintik. A szlovák értelmiség számára például Pozsony városa nem bír olyan jelentőséggel, mint mondjuk a Tátra, a magas hegyek... De figyelembe kell venni a közvélemény manipulálásának lehetőségét is. A környezetvédők publikációi legtöbbször belső, szakmai körökben, legfeljebb 2000-es példányszámban jelennek meg. Nem tudják érdemben befolyásolni az embereket. A napi sajtóban nem kapnak helyet, de – mondjuk – a párt társadalompolitikai folyóiratában olvashattak rólok. Az ökológiában bekövetkezett nagy változások közül az ártéri erdők kiirtását emelte ki a szakember, amely szinte dzsungelként védte az ott élő állatvilágot. Így például a Károkatonaszigetet még az építkezés megkezdése előtt tíz évvel likvidálták. De a lényeges változás a tározó megtöltése után tíz évvel várható. Létezik

...hattyúk...

FEDERATION OF HUNGARIANS IN GREAT BRITAIN

8 COLLINGHAM GARDENS, LONDON SW5 0HW

Chairman: Mr L Csűrös, C.Eng., Dipl. Ing., F.I.E.E. Flat 3, Hillside, 7 Burston Road, London SW15 6AR Tel: (01) 789 6482
Deputy-Chairman: Rev Gy Túttó, Dunstons House, 141 Gunnersbury Avenue, London W3 8LG Tel: (01) 992 2054
Secretary: Mr J Szakály, 2 Charterly Avenue, London NW2 7RA Tel: (01) 450 5882
Treasurer: Very Rev R J Pátkai, M.Th., 36 College Road, Wembley, Middlesex HA9 8RJ Tel: (01) 904 2849

London, 1989 február 22

Képviselő Úr!

Negyven éves múltú Szövetségünk jótékony célú egyesület. Mint ilyen a szigetországban munkálkodó magyar egyesületek és társadalmi szervek támogatását élvezi. Működési területe: magyar érdekek képviselete, azok védelme és támogatása.

Ezen az alapon fordulunk Képviselő Úrhoz, a tervezett bős-nagymarosi vízlépcső és gátépítés ügyében. Kérjük, hogy a tények ismeretében mérlegelt és átgondolt tiltakozásunkat tegye komoly megfontolás tárgyává és legyen segítségül az ország közvéleményét kikérő felelős döntéshozatalban.

Ha a terv jelenlegi formájában valósulna meg, magyar falvakat néptelenítene el, pótolhatatlan kárt okozna a mező-, erdő- és halgazdaságnak; az állat- és madárvilágnak, továbbá nagyarányú ivóvíz szennyeződést okozna. Ezen túlmenően Győr és Budapest lakossága állandó jellegű árvízveszélynek lenne kitéve szabotázs, földrendés vagy más ok miatti gátszakadás esetén.

Ilyen és hasonló aggodalmak készítették múlt év első negyedében a nyugaton élő magyarok 232 szervezetét és 34000 magánszemélyt, hogy Nyílt Levélben tiltakozzanak a bős-nagymarosi vízlépcső megépítése ellen. Ebben kérték a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsát népszavazás kiírására az Alkotmány 30/1 d. pontja alapján. A magyar néppel való szolidaritásnak adtak kifejezést a világszerte – így Londonban is – rendezett tüntetések is múlt év október 30-án a magyar, osztrák és egy héttel később a csehszlovák követség előtt.

Ezen sorsdöntő, a magyar nép jövőjét súlyosan érintő tényekre hivatkozva, kérjük Képviselő Urat, terjesszen be két javaslatot a Parlamentbe:

1. A bős-nagymarosi vízlépcső ügyének parlamenti újratárgyalását, mivel 1988. október 7-én az országgyűlési képviselők zöme aligha ismerhette azokat az ellenvéleményeket, melyeket nemcsak független, de a Magyar Tudományos Akadémia szakértői is kifejtettek a gát megépítése ellen.

2. Népszavazás tartására a bős-nagymarosi gátépítés kérdésében.

Javasoljuk továbbá a népszavazás feltételeinek megteremtését, vagyis a Tudományos Akadémia, valamint független bel- és külföldi szakértők megszólaltatását 6–8 héten át, napi rendszerességgel a televízió, rádió és sajtón keresztül. Egy cenzuramentes, tárgyilagos előkészítés tájékoztatná a lakosságot a jelenlegi terv kihatásáról a környezetre, a veszélyekről, a kiadásokról és várható jövődelemről. A gazdasági életre való hatásáról, lehetséges más megoldásokról, vagyis mindarról a problémáról, aminek az ismerete szükséges ahhoz, hogy egy ilyen messze kiható vállalkozásról a szavazásban résztvevők valóban felelősséggel dökhessenek.

Kérésünket megismételve, Képviselő Úr szolgálatához a legjobbakat kívánva, maradunk tisztelettel:

Csűrös László

okleveles elektromérnök

Szakály János

restaurátor

Vásárhelyi Csucsra János

Váralljai Csócsán János
görög katolikus lelkész, egyetemi tanár

Túttó György

római katolikus főlelkész

Pátkai Róbert

evangélikus egyházelnök

egy olyan technikai javaslat, miszerint egy csatornával újból vízzel tudják ellátni az ártéri erdőket.

Az elmúlt évben sikerült az osztrák, szlovák és a magyar környezetvédő csoportoknak azonos álláspontot jutni abban, hogy egységesen a nagymarosi építkezés leállítását sürgetik, és a bőszi erőmű csúcsrajárását igyekeznek megakadályozni. Ennek a támogatására szerveztünk egy aláírási akciót, amely kevésbé sikerült amiatt a pesszimista hangulat miatt, amit az ellenük indított pozsonyi politikai kampány idézett

elő”. – mondja Mikulás Huba. Ez elsősorban egy polgári jellegű petíció volt, amiben szakmai érveket is felsorakoztattak a nagyberuházás ellen. A múlt év őszén a tudományos akadémia ökológiai bizottsága is csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez, majd az Európa Parlament is.

Most sok szó esik arról, hogy milyen hatalmas összegeket fordítanak az ökológiai egyensúly helyreállítására. Ez a beruházás összegének 25 százalékát teszi ki! A szlovák kormány ígérete ellenére úgy tűnik, kisebb csalásról van szó, aminek a lényege az, hogy a tisztítóállomások közvetlenül a nagymarosi tározóba torkolló folyószakaszokon építenek meg, holott a lényeges szennyeződés a felsőbb folyószakaszokon keletkezik. Nagy lélegzetű tervek készülnek minőségellenőrző állomások felépítésére a Dunán, ezekkel azonban már elkétek. A lépéshátránynak nemcsak gazdasági, hanem politikai okai is vannak, mert a beruházó sok esetben a politikusok akarata ellenére cselekszik. Állam az államban.

Ez a gond mintha Magyarországon is ismerős lenne...

Kapfinger András

Rossz üzlet

Nem tudom, kinek van igazal! Bár ezzel nem illik dicsekedni, kénytelen vagyok bevallani, fogalmam sincs, okoz-e helyrehozhatatlan természeti károkat a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer a közeli vagy távolabbi jövőben – ma megépül – vagy sem?

Vigasztal a tudat, hogy rajtam kívül még mint tízmillióan vannak hasonló helyzetben ma Magyarországon.

Raadásul a rengeteg pro és kontra érv közül sem tudom kiválasztani, hogy melyik igaz és melyik nem, hiszen én sem vagyok szakértő, éppúgy, mint állampolgáraink többsége. Ezért kénytelen vagyok hinni az akadémiai bizottság jelentésének, amelyben az állt, hogy nem szabad folytatni a beruházást.

Ezenkívül még két érvem van az építkezés azonnali leállítására: a kormányzat már régen nem ésszok, hanem a presztízvesztés elkerülésének lehetőségéért akarja az erőművet, tehát politikai szempontok vezérik. Ez már önmagában hordja a végzetes tévedés veszélyét, hiszen semmiféle „magasabb szempont” nem indokolhatja az ország igen jelentős természeti kincsének tönkretételét – bármily kicsinek látszik is ennek esélye ma.

A kiemelt állami nagyberuházás megvalósítása ellen azonban – véleményem szerint – leginkább az szól, hogy a mai helyzetben ennél rosszabb üzletet elképzelni sem tudok. Ma, amikor az ország gazdasága a szakadék szélén táncol, s a kitérés lehetőségének legfőbb akadálya a tőkehiány, mikor a szerkezetváltáshoz nincs pénzünk, amikor a pénzügyi tobbi a polgárok megsarcolásának legvégén tart, s újból a „hárommillió koldus országa” lehetünk, akkor egy olyan beruházásba öljünk több mint százmilliárd forintot, amely majd csak 2016 után hoz áramot (nyereséget) az országnak...

Mikor kerekedik felül végre a józan ész?

Wagner Dezső

Labdarúgó NB I.

Focit ígér a sóstói villanyfény

Tesztívesen elosztva négy mérkőzés jut szombatra és vasárnapra is a labdarúgó NB I. soron következő. 24. fordulójában. A hétvége slágermérkőzését szombaton villanyfényben rendezik Székesfehérváron, ahol a Rába ETO vendégeskedik. A két patinás csapat találkozik a jó focit ígér. Még akkor is, ha a tét nagysága miatt esetleg a küzdelem fog dominálni. A győri zöld-fehéreknek van több vesztenivalójuk, mert ha pont nélkül távoznak a Sóstói stadionból, jelentős hátrányba kerülhetnek dobogóra aspiráló riváisaikkal szemben. Pedig a Haász-legénységnek — miután szerdán szertefoszlottak MNK-reményei — most már igencsak a bajnokságra kell koncentrálnia, ha a nemzetközi szereplést biztosító helyen kívánnak célba érni.

A Vidi pécsi hengerlésével újból nagy reményeket táplál szurkolóiban. Hogy az a bizonyos parázs magas hőfokon izzon továbbra is, ahhoz túlórázás nélküli, vagyis hárompontos győzelem kell. Erre az egyre markánsabb, támadó futballt játszó piros-kékeknek minden esélye megvan, s talán a jó focira némi garancia, hogy a Rába is „pontosan” kíván távozni. A Videoton összeállításában csupán egy kérdéses: a kapuban Koszta vagy Petry áll-e.

A listavezető Bp. Honvéd Siófokra látogat. Ha totón szerepelne a meccs, bizonyára sokan kettesre vennék, hiszen a fővárosiak Fodorral és Kovácsal kiegészítve titóképesebbek. Bár a siófokiak otthon mindenki ellen esélyesek.

A PMSC-re nagyon nehéz kilencven perc vár az Üllői úti orozslánbarlangban, ha a várható Fradi-nyomást nem tudják lefékezni, akkor csak Fortuna ajándéka lehet az esetleges pont. A már biztos kiesőknek számító Dunaújváros a menekülő Ú. Dózsa esetleges legyőzésével még matematikai esélyt teremtene magának a bentmaradásra. De ez a jelekből ítéelve meghaladja a Kohász erejét. Miképpen a siralmas helyzetben lévő Vasasnak sem lesz

könnyű Békéscsaba ellen, annak ellenére, hogy az MTK ellen legutóbb biztatott eredményeket csillogtatott. Aprópó. MTK! A Verebes-legénység enyhén szólva nem elég meggyőző. Lehet, hogy most is a büntetőtűzások segítenek? Ugyanis az eddigi nyolc ráadás hét alkalommal (!) plusz pontokat jelentett az MTK-nak.

—bégyé—

A 24. forduló (május 6-7) műsora: Szombat: FTC — PMSC. Veszprém — MTK-VM (mindkettő 17 órákor). Videoton — Rába ETO, Siófok — Bp. Honvéd (mindkettő 19 órákor). Vasárnap: Vác — Haladás, Tatabánya — ZTE, Dunaújváros — Ú. Dózsa (mindhárom 17 órákor), Vasas — Békéscsaba (19 órákor).

Az MNK elődöntőben: Csütörtökön, az MLSZ-ben megtörtént a labdarúgó MNK elődöntőjének sorsolása. Eszerint Bp. Honvéd — ZTE és Siófok — Ferencváros találkozik lesz a döntőbe jutásért. Az első mérkőzéseket május 10-én, a visszavágókat egy héttel később játsszák le.

Az NB I. állása:

1. Bp. Honvéd	31-22	46
2. MTK-VM	34-29	45
3. Videoton	47-25	44
4. Ferencváros	35-25	44
5. Rába ETO	36-25	42
6. Vác	30-24	41
7. Tatabánya	30-26	38
8. Békéscsaba	33-28	36
9. Siófok	27-30	31
10. ZTE	33-30	30
11. Veszprém	19-30	30
12. Pécs	25-29	27
15. Vasas	24-48	22
16. Dunaújváros	23-47	19

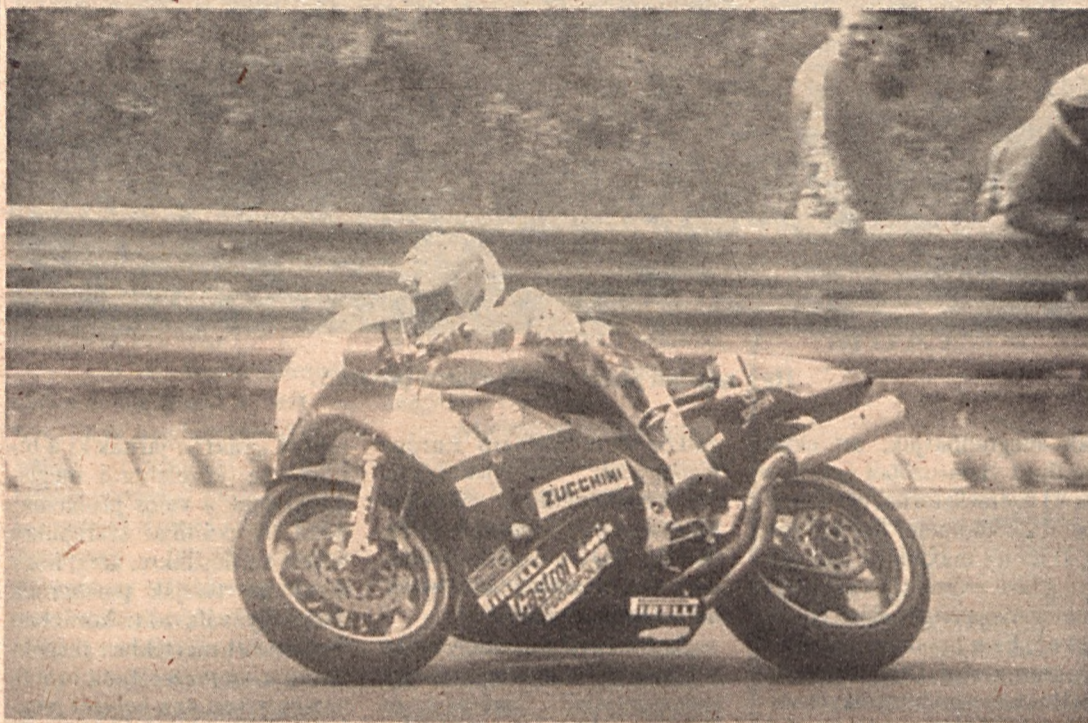
A DÁTUM totótippej

1. Bremen — 1 FC Köln	1 x
2. Dortmund — St.Pauli	1 x
3. Hannover — Stutt.Kickers	1 x 2
4. M.gladbach — Uerdingen	1
5. Solingen — Aachen	2
6. Wattenscheid — Blau-Weiss 90	1
7. Mainz — Düsseldorf	x 2
8. Freiburg — FC Homburg	1 2
9. Bologna — Napoli	x 2
10. Juventus — Internazionale	x 2
11. Lecce — Sampdoria	x
12. Genoa — Bari	x
13. Taranto — Brescia	x
14. Offenbach — Meppen	1 2
15. Fortuna Köln — Braunschweig	1
16. Avellino — Messina	x

A superbike supermanje

A várakozásnak megfelelően az amerikai Fred Merkel imponáló fölényrel győzött Budapesten a Hungaroringen is. Az újságírók kérdésére, hogy mit csinál még világszínvonalon? azt válaszolta: a szexet. Hogy jó izlése van, arról meggyőződhetünk a babérkoszorút mély átéléssel tartó kedvese láttán.

Mennyit ér Détári a Bayern-nek?

A Kölner Stadt-Anzeiger jelentése megerősítette, hogy Bécsben tárgyalások voltak arról: a Bayern München esetleg megveszi az Olympiakosz Pireuszi Détári Lajost. Uli Hoeness, a csapat menedzseré ugyanis keresztülvitte azt az elképzelését, hogy nemzetközi csillagokkal, nagy anyagi erőforrások szavatolásával erősítsék a csapatot.

Détári neve két napja van forgalomban, aki tízmillió(?) márkáért cserélt csapatot, a nyugatnémet újság szerint mindenképpen el akarja hagyni Görögországot. Hoennes kijelentette: „A görögök készek Détarit négy millió márkáért átadni. A mi érdeklődésünk rendkívüli...”

A tízmillió márkás üzlet után bizony meglehetősen „karcsúnak” tűnik a négy millió. Bár az Olympiakosz Pireusz tavaly nyáron a híresztelések szerint ajándékba kapta a drachmamilliomos Koszkozasztól Détarit. Így a görög klub gazdaságának nem kell könyvelnie, a négy millió márká tiszta haszon lehet.

De ha e fölé mennek, erre mit lép a Bayern?...

B.Gy.

Siófokra tekint a súlyemelővilág

Mától vasárnapig Pannónia Kupa Bolgár „ékszer”: Marinov és Botev

Három napon át Siófokra figyel a súlyemelő világ. A Balaton fővárosa a házigazdája a ma kezdődő súlyemelő Pannónia Kupának, ami a Világ Kupa versenysorozatnak egy nagyon fontos állomása. Húsz nemzet legjobb súlyemelői, köztük természetesen a magyar válogatott tagjai lépnek dobogóra a IV. számú Általános Iskola tornatermében. A súlyemelő nagyhatalomnak számító bolgárok, szovjetek mellett érdeklődésre tarthat számot az alsó súlycsoportokban különösen erős kínaiak, koreaiak teljesítménye is. No és a magyaroké, az új összetételű válogatott keret tagjaié, akik Szoul után igencsak saját bőrükön érzik a doppingellenes harcot.

Az olimpián a sporterkölc abroszán szintén foltot ejtő bolgárok között ismét nagy nevek találhatók. A tornacsarnokba kilátogató nézők láthat-

ják majd az olimpiai bajnok Marinovot, a világbajnok Botevet, az EB-ezüstérmes Dzsakarovot. Ma és holnap, szombaton, 15 és 18 óráig rendezik az egyes súlycsoportok küzdelmeit. A zárónapon 10 órákor kezdődik a verseny, s délben már ólomsúlyban is győztest hirdetnek. „Új sportág” debütál Siófokon, hisz a városban de Somogyban „sincs jelen” a súlyemelés. Ettől függetlenül az üzemek, vállalatok nagy segítséget nyújtottak a jeles esemény sikeres rendezéséhez.

Egyébként Siófok a verseny befejezése után is a súlyemelő világ érdeklődésének közepontjában marad. Május 9-10-11-én itt rendezik azt az edzői, orvosi konferenciát, amelyen 35 ország képviselteti magát. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság és a Magyar Súlyemelő Szövetség rendezvényén számos nemzetközi szaktekinély tart előadásokat.

A JELEN ÉS A JÖVŐ TECHNIKÁJA A MA IRODÁJÁBAN TELE-KODEX²⁰¹⁰ ELEKTRONIKUS TELEXÁLLOMÁS

Fontosabb jellemzők:

- Csatlakoztatható a Magyarországon használatos telex-hálózathoz
- Szövegszerkesztés képernyőn, a felhasználást megkönnyítő „menürendszer” a különböző nemzetközileg használatos üzemmódokra
- Automatikus hívás és továbbítás, programozható körözvényadás. A gépben a telexek hagyományos papírhengere felhasználható.
- Billentyűzet és nyomtató az erre alkalmasított Robotron S 6125 típusú elektronikus írógép.
- Az előkészített levelezések mágneslemezen tárolhatók
- A párbeszéd a géppel magyar nyelven
- A TELE-KODEX 2010 képes a KODEX 2000 szövegszerkesztőn előkészített és a mágneslemezen tárolt szövegek beolvasására és továbbítására.

Részlet felvilágosítást ad a vállalat Elektronikai Fejlesztése.

Gyártó:

KONTAKTA

Elektromechanikai Vállalat Ózdi Gyáregysége 3600. Ózd, Bolyki fűt 82. Telefon: 06-47-12.555 Telex: 06-4285

Fejlesztette: BME Folyamatvezető Tanszék Felvilágosítás: KONTAKTA Elektromechanikai Vállalat Telefon: 279-200/279

Rádió, televízió

Kossuth Rádió

8.20: Sokszemközt az egészségről. 8.50: Népdalkörök és citerazenekarok. 9.25: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkörsza Lendvay Kamilló műveiből énekel. 9.40: Kicsi kocsi... Óvodások műsora. 10.10: A zene is összeköt. 11.10: Magyar Írás. A Rádió irodalmi hetilapja. 12.45: A Föld, amelyen élünk. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.10: Lapok, hangok, képek — helyben. 15.00: Erről beszélünk... 15.30: Hagyományápolók. 16.10: Filmzene. 16.22: Egyre kisebb lettem. Karlheinz Schmidt-Lauzenis dokumentumjátéka. 17.00: A képviselő noteszéből. 17.30: Idősebbek hullámhosszán. 19.15: Ifjúság '89. 20.18: Glenn Gould két zongoraversenyt játszik. 21.05: Kilátó. 22.00: Hírvilág. 22.30: Mértleg.

Petőfi Rádió

8.00: Slágerműzeum. 9.05—12.00: Napközben. 12.10: Bemutatjuk új felvételünket. 12.28: Nóták. 13.05: Pop-hullám. 14.00: Péntektől-péntekig. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Garázs. 19.05: Csak fiataloknak! 20.00: Operettkedvelőknek. 21.05: Bemutatjuk a Korom és méz együttest. 21.30: Cigányféléra. 22.00: Népszerű dallamok — esti hangverseny. 23.15: Kirándulás a spanyol popzenében.

Bartók Rádió

9.08: Zenekari muzsika. 10.10: Csak fiataloknak!

11.10: Hoffmann meséi. Részletek Offenbach operájából. 12.00: Telemann: f-moll szvit. 12.25: I. Budapesti Nemzeti Kórusverseny. Külföldi kórusok énekelnek. 13.05: Hallgassuk újra! 14.05: A 37. Müncheni Nemzetközi Zenei Verseny gálahangversenyei a müncheni Herkules teremben. Kamarazenei hangverseny. 15.33: Három Vivaldi-concerto. 16.00: A Magyar Rádió Muszorgszkij-ciklusa. Hovancsina. Ötfevonásos opera. 19.05: Törd a fejed! 19.20: Angol társalgás középhaladóknak. 19.35: Durflé: Requiem. 20.15: Amíg hajnalodik. Zalán Tibor hangjátéka. 21.05: Szimfonikus zene. 22.00: Rockzene CD-n. 23.13: Babszínka József tubázik.

V.5. TV1

8.00: Képtűzés. 9.05: Tévétorna. 9.10: Jókai Mór: És mégis mozog a föld. Tévéfilm — III/2. rész. 9.55: Az öreg. NSZK büntetői tévéfilmsorozat. Felesleges halál. 10.55: Képtűzés. 16.15: Hírek. 16.20: Múzeumok nemzetközi napja néprajzi Múzeum. 16.55: Műsorajánlat. 17.00—19.00: Péntek délután. 17.00: Égyűrűk. Nyugdíjasok műsora. kb 17.30: Téka. Közhasznú információk. kb 17.40: Riportfilm. 17.55: Reklám. kb. 18.00: Ablak. Közéleti szolgáltató műsor. 19.00: Esti mese. Cirmi és Csurmi meg a kecskegida. Román rajzfilm. 19.10: TV-mozi előzetes. A Ginger és Fred című filmhez. 19.25: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám 20.05: Új Hullám. 20.50: Reklám. 20.55: TV-mozi. Ginger és Fred. Olasz-francia-NSZK film. 23.00: Híradó 3.

TV2

17.00: Képtűzés. 17.15: TV2. Benne: Reklám-Riportok-Időjárás-Zene-Tévétorna. Mit hoz a tegnap? Animációs dokumentumfilm. 17.45: Torpedó. Telefonos játék. 18.00: Telespórt. 18.25: Gyerekeknek! Tom és Jerry. Amerikai rajzfilmsorozat. 1. Afrikai vadászaton. 2. A leplező fénykép. 3. Ó az én anyukám! 18.44: TV2. 19.00: Örökzöld melódiák. Spanyol zenés film. 19.28: TV2 benne: A hét műtárgya. Id. Markó Károly: Visegrád. (Magyar Nemzeti Galéria). 19.53: Szemtánú a drogról. Kepes András műsora. 19.55: Exit. Dokumentumfilm. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.25: Szemtánú a drogról. Kepes András műsora. 23.00: TV2. Napzártá.

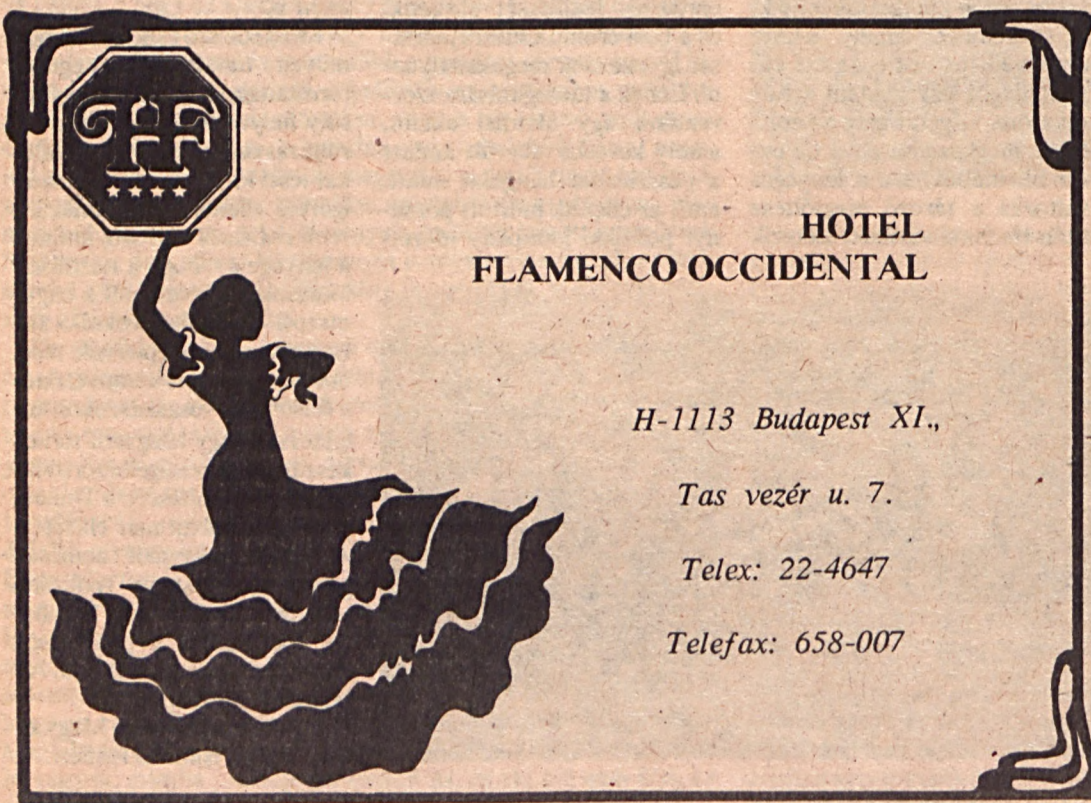
HOTEL FLAMENCO OCCIDENTAL

H-1113 Budapest XI.,

Tas vezér u. 7.

Telex: 22-4647

Telefax: 658-007

Figyelmeztető sztrájk Mezőfalván

A pedagógusok hibridkukoricáznak — amíg velük kukoricáznak

Zavaros gondolataim támadnak, amikor meglátom a mezőfalvi általános iskola előtt a körülül szolgáló láncnak támaszkodó fiúkat. Pedagógusokra gondolok, akik vajon ebben a „harcban” legföljebb csak a láncokat vesztíhetik. Azután a láncról még más is eszembe jut... Úgy látom, kolégámnak is, aki máris a srákokat fotózza láncostól...

— Tudjátok, mi a sztrájk?
— Kérdem.

— Persze... Nálunk is lesz május 10-én — mondja komolyan az ötödikes, begipszelt kezű Ács András.

— A sztrájk annyit jelent, hogy nem dolgoznak... — tűnődik a megfogalmazáson Udvardi Tibor, majd hozzáteszi: — Ezzel akarják buzdítani az ország vezetőit, hogy adjanak nekik több fizetést.

Láthatóan sem neki, sem a többieknek nem felel meg a „buzdítani” szó, hát sorolnak jobbakat, találóbakat: követelni, elérni, kivívni... S miközben izlelgetjük a szavak értelmét, azt is megkérdem, vajon a tanulókkal mi lesz azon a napon, illetve a figyelmeztető sztrájk két órájában?

— Majd biztosan küldenek egy másik iskolából tanárokat, hogy mi azért tanuljunk — húzza el a száját a szintén hetedik Nagy Zsolt.

Érdekesként idézzük a Politikai kasszótár (1976.) sztrájkra vonatkozó meghatározásának néhány sorát: „A sztrájk a munkásosztály harcának egyik fontos eszköze a kapitalizmusban, gazdasági és politikai célok elérése érdekében...”

Persze, azóta nálunk is megszületett a sztrájk törvény, s nyilván a szótár következő kiadásában kiegészítik a meghatározást. S nyilván, ugyanez vonatkozik majd a történelem tankönyvekre is. Most — kissé cinikusan — abban reménykedhetünk, hogy Mezőfalván és környékén e napokban éppen a sztrájkról szóló anyagot „sztrájkolják el” a történelem szakos tanárok. Igazából persze másban reménykedünk!

A kalap, amit nem ők fosztottak ki

Az ötezeralahány lelket számláló Mezőfalva Petőfi Sándor Általános Iskolájának igazgatóhelyettese Szabó Lászlóné. Készséggel teszi elénk az általános iskolák és óvodák kollektíváihoz intézett felhívás másolatát, amely április 17-ére, a nevelési értekezletükre készült el. Azóta már a környék tantestületeinek több, mint ötszáz tagja csatlakozott aláírással a mezőfalviakhoz. Azt nem kell magyarázni, hogy az elkeseredett pedagógusokat mi indította a felhívás megfogalmazására, de érdemes még erre is visszatérni. Most csak annyit szögezzünk le, hogy az utolsó cseppet a pohárban a közművelődési dolgozók 47 százalékos béremelése jelentette. Persze, nem maga a tény, hiszen a tanítók, tanárok, óvónők és a technikai alkalmazottak is jól tudják: a közművelődésben dolgozók is,

velük együtt, már-már alalmizsnát kaptak normálisnak mondható bér helyett, hogy azok is valamennyien a létminimumon éltek, tengődtek, amennyiben nem volt más jövedelemszerzési lehetőségük.

— Nem szeretnénk szemben állni a közművelődésiekkel, de nagyon meglepődünk a béremelésükön. Csöppnyi irigység sincs bennünk, de nem értjük, hogy abból a kalapból, amiből ők kaptak, miért nem juthatott nekünk is?! Hiszen azt a bizonyos kalapot nem mi fosztottuk ki, mégis mi bűnhődünk — mondja az igazgatóhelyettes, mi pedig a felhívásból idézzük:

„A pedagógus a jövő generációját neveli. Nem mindegy, hogy a kialakulatlan jellemekkel milyen hangulatú és közérzetű emberek foglalkoznak. Az ötven százalékos béremelés hozhat ideiglenesen bennünket olyan anyagi helyzetbe, ami nem okozza a pedagógusok rohamos elszegényedését... Bevezetését legkésőbb 1989. július 1-jei hatállyal kérjük... Amennyiben 1989. május 5-ig nem kapunk érdemleges választ, május 10-re figyelmeztető sztrájkot hirdetünk meg.” Hogy kinek a választát várják? Németh Miklós miniszterelnökét.

Ugyanis a felhívást — az aláírásokkal együtt — egy levél kíséretében neki is elküldték. Most ebből idézzük néhány mondatot:

„Anyagi helyzetünk már nem alkalmas arra, hogy szellemi színvonalunkat azon a nívón tartssuk, ami még nem okozza a jövő generációjának szellemi elnyomódását. Hangulatunk, közérzetünk, szakmai önértékünk sem jobb nála... Az ország olyan gazdasági és oktatási válságban van, hogy ennek fokozása már nemzeti öngyilkosság. Ehhez mi nem járulhatunk hozzá. Az iskolák színvonala, az onnan kikerülő ifjúság erkölcsi és értelmi szintje tovább nem szabad, hogy süllyedjen... A legjobb, legértékesebb nevelőket kell a pályán megtartani, illetve a pályára hozni... Szemléletváltásra, a pedagógus-munkakörületeken dolgozók anyagi és szellemi elnyomódásának vissza-

fordítására most jött el a 24. óra: ma még vannak a pályán elhivatottak, megszállottak és tudatosak... A megszállottak pedagógus-lelkiismeretével csak élni szabad! Visszaélni nem!”

És, ha már takaró sincs?

Egyre több pedagógus jön be az irodába, ahol beszélgetünk. Már állóhely is alig van. Úgy-hogy testületileg átmegyünk a tanárba, s ott folytatjuk az elkeseredett, reményt vesztett hangulatú beszélgetést. Alig győzzük jegyezni és fejben tartani a mélabús megjegyzéseket, a lesújtó megállapításokat, a pedagógusokat fájdalmasan megalázó példákat.

— Egyszerűen nem értem az egészet — szól csöndesen Galambos Pálné tanárnő, majd megpróbálja pontosan idézni Kapás Zsoltnak, a dunaujvárosi KISZ-bizottság titkárnak a Fejér megyei pártértekezleten elhangzott szavait:

— Nem biztos, hogy a takarónk rövid, lehet, hogy csak keresztben van rajtunk!

— Attól tartok, hogy az értelmiségnek már takarója sincs — jegyzi meg valaki, amire a többiek élénken bólogatnak.

— Szégyen még elmondani is... — tűnődik Danyi Andrásné, aki az iskola szakszervezeti titkára. — Lemondtam a Művelődési Közlönyt, a Módszertani Közlönyt és a Köznevelést is... Újságot, folyóiratot alig járunk. Amit megvásárolunk, azok rotációban járnak körbe a tantestületben...

Nem is tudom, mikor vettem utoljára verseskötetet, regényt.

— De arról azért rendre olvasunk a sajtóban, hogy egy vezető az iparban, vagy a mezőgazdaságban milyen nyereségrészesedést kap. Tíz — és százezreket...

— Mi pedig? A turkálóból öltözködünk. Mert butikra nem futja. Pontosabban új ruhára, pulóverre nem!

Cifra Istvánné vezető óvónő ül mellém és meghökkenítő számokat diktál, melyekből süt a feszültség:

— A legidősebb kolléganőnek négy éve van vissza a nyugdíjig. A bruttó fizetése 7.700,- Ft. Aki huszonkét éve

Csüggedés? Keserűség? Vagy talán...?

dolgozik 6.350,- Ft-ot kap, a tizenhét éve óvónő 6.200, 5.500,- Ft a tizennégy éve munkaviszonnal rendelkező, aki hat éve dolgozik: 3.900,- Ft a bruttója, a képzés nélküli pedig 3.700,- Ft. Az én alapom 9.800,- Ft, amihez 1.400,- Ft vezetői pótlék jön. Aki 36 éve dajka, 4.700,- Ft-ot kap, aki harminc éve konyhás, 4.500,- Ft-ot. Folytassam?...

A tanárok, tanítók is sorolják drámaian alacsony fizetéseiket, miszerint 15 év után 6.800,- Ft, 30 év után 9.200,- Ft az igazgatóé, akinek 35 évnyi a munkaviszonya: 12.200 forint.

Két nyugdíj előtt álló pedagógus és az igazgató nem írta alá a felhívást. Az utóbbi így szól:

— Az utolsó mondattal nem értettem egyet. De gondolkodtam a dolgon... Majd aláírom... (?)

Néhány pillanatig zavart csend uralkodik a tanárban, majd a fiatalok érvelnek, illetve joggal keseregnek:

— Másodéves főiskolai hallgató vagyok. A fizetésem 3.700 forint... Családalapításra, lakásra még gondolni sem merek, merünk — így Molnár Andrea.

Mindössze ötven forinttal több a fizetése Szabó Lászlónak, aki három éve dolgozik és szintén főiskolán tanul.

Erre Danyi András ellenpéldát mond:

— Egy volt tanítványunk 1975-ben végzett, majd szakmunkásképzőbe iratkozott. Jelenleg havonta 15 ezer forintot keres. Plusz a tizenharmadik havi fizetés, valamint a jutalom és a nyereségrészesedés. S ez a példa nem is kirívó...

— Majdnem valamennyien disznókat tartunk, nyáron hibridkukoricáznak és így sem jutunk az egyről a kettőre. — Még szerencse, hogy a Mezőgazdasági Kombinát biztosít számunkra a nyári szünetben munkát.

— A hetedik osztályban megkérdeztem a gyerekeket, hogy mit szólnak a szüleik a felhívásunkhoz — folytatja Szunyogné Varga Tímea. — Tudják mi volt a válasz? Az, hogy mit hőzöngünk? Hiszen már annyi a fizetésünk. Az újságok rendre beszámoltak a bé-

Mindennapi kenyertükért

rünk emeléséről... Igen. Hát a követelésekről írtak, meg arról, hogy mikor és mennyit ígérgettek.

— De az ígért csak ígért maradt. Eközben pedig a félre tájékoztatott közvélemény ellenünk fordult — mondja Danyi Andrásné. — Eddig vártunk. Eddig türtünk és reménykedtünk. De ahogyan a pénzünk, a türelmünk is elfogyott. Egyszerűen becsaptak bennünket!

A vízcsep, amit már nem lehet elzárni

— Nem. Nem félünk — szól Szabó Lászlóné. — Mit csinálnak velünk? Elbocsájtják az egész tantestületet? És akkor ki tanít?

— Mi már nem tudjuk elzárni a csapot. Annyira kinyílt — teszi hozzá Galambos Pálné. — És nem is akarjuk elzárni. Bérkövetelésünket jogosnak és indokoltnak tartjuk.

És annak tartják a dunaujvárosi Kisgazda Párt tagjai is,

akik táviratot küldtek a mezőfalvi tantestületnek:

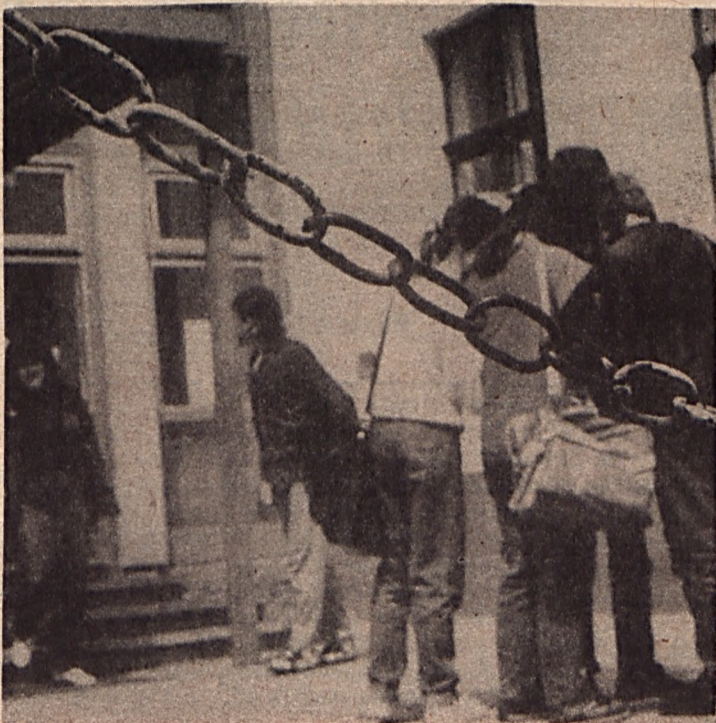
„... Önökkel vagyunk! Támogatjuk magukat!...”

Szintén egyetértésükről biztosították a tantestület tagjait az egyik dunaujvárosi óvoda dolgozóit, ám aláírásukkal mégsem csatlakoztak. Ezt írják levelükben: „Amíg a szülők nem érzékelik a sztrájk hátrányait, addig értelmetlennek tartjuk az óvodák részéről az egészet, mivel felügyeletet biztosítunk.” Javasolják, hogy az óvodákban reggel ötötől hétig, vagy nyolcig sztrájkoljanak, azaz ebben az időben ne vegyék be a gyerekeket, csakutána. Amennyiben így módosítják a felhívást, valamennyien aláírják azt.

Ránézek az órára. Látom, hogy jócskán benne vagyunk a délutánban. Bánt, hogy elröböltünk a pedagógusok idejét a második műszaktól.

Ami után számukra még a harmadik kezdődik...

V. Horváth Mária
Fotó: Czákó Sándor

Lánc mögé, vagy lánc nélkül?

Csigaláz

A falusi ember az eget kémleli. Esőt vár. Érthető, hiszen száraz telünket igencsak aszályos nyár előzte meg. Most tavasszal, a vetés, palántázás idején minden csepp csapadék jól jön. Ezért hallatszik minden kis sóhaj az esőért.

A bő termés mindig gazdagságot ígért, s a gazdag termés feltétele, hogy akkor essen az eső, amikor arra igazán szükség van.

Mégis szokatlan nekem ez a mindennapos esővárás a kiadós éjszakai zápor után. Még fel sem itta a föld a vizet, máris újbórt fohászok. S hogy miért? Azért, mert eső után sok a csiga. Ha pedig sok a csiga, akkor az emberek kis pluszpénzhez jutnak. A család apraja-nagyja csigára „vadászik”. Szinte csigalázban ég mindenki. Mesélik, néhány évvel ezelőtt élehetetlennek tartották azt, aki csigát szedett. Vagy ingyenélőnek, mert csak

az szedett csigát, akinek nem volt egyéb munkája.

Most viszont mindenki csigázik, még az is, aki már a pusztá gondolatától is viszolyog. Undorukat legyőzve csigát szednek öregek és fiatalok. Kevés a konyhapénz, egy fizetés, de kettő is alig elég. A mindennapi kiadások mellett lassan már a legszükségesebbekre, új cipőre, új ruhára is egyre ritkábban futja. A csiga árából, ha ügyes valaki, szorgalmas és korán kel, mások nem előzik meg, talán futja valamire. Egy-egy csapadékosabb nap alkalmával négy-ötezer forintot is meg lehet keresni.

Meddig tart mindez? Gyanítom, addig, amíg a gazdaság átalakulása csigalassúsággal halad előre és csak fokozódik, terjed, tartós lesz a csigaláz.

Veress

Mai párbeszéd

— Mondja, mit szól hozzá, hogy vannak olyan elvtársak is, akiknek havi negyvenezer forint a nyugdíjuk?

— Mit szólok, mit szólok — dohog a kérdező. — Azt szölk, hogy a lányom kezdő óvónő léteére egy év alatt alig keres többet. De figyeljen csak ide! Lesz még magának is havi negyvenezer a nyugdíja.

— Nekem? Soha.
— Még lehet. Figyelje meg. Csak akkor már a negyvenezer annyit ér, mint most a négyezer...

—czs—

— BESZÉLGETÉS SZÉNBA-
NYÁSZOKKAL a munkás önszerveződés hagyományairól, jelenlegi lehetőségeiről — A Szabad Demokraták Szövetsége Pécsi Szervezete és a KÜLVÁROS Közművelődési Egyesület 1989. május 6-án 15.00 órakor kezdődő közös rendezvényén többek között a nagyüzemi munkásság mai helyzetét és jövőjét, a nagyvállalatokon kívüli életésélyek lehetőségeit vitatják meg.

Meghívtak: Nagy Elek, a Csepeli Vasművek 1956-os munkástanácsának elnöke, és Vass István, az SZDSZ Országos Szervezetének ügyvivője, a gödi Munkások a Demokráciáért Csoport vezetője. Helyszín: a József Attila Művelődési Központ. (Pécs, Korvin Ut. u. 20.)

(f)ARS POÉTIKA

„A három bázishivatal: a rendőrség, az adóhivatal és a sajtó. A közigazgatás ezzel a három szervével gyakorolja hatalmának fenntartása érdekében az erőszakot, a kizsákmányolást és a hazugságot. A három aktus soha a történelemben külön nem jelentkezett, akármelyik és bármilyen társadalomban jelent meg, a másik kettő ott volt. ... A hazugság az erőszakért van és az erőszak a hazugságért. Nincs sajtó rendőrség és rendőrség sajtó nélkül. ... Úgy látszik, hogy szervezetenként legkésőbb a sajtó fejlődött ki. ... A napilap ennek a hivatali ösfunkciónak már kései és technizált alakja.

A sajtó ösfunkciója: a király és a nép megtevésztése egymás felől. ... Ilyen módon az öshivatalnok első lépése sajtó-lépés, vagyis a megtevésztés. ... Minden sajtótevékenység értelmét abban kell látni, hogy az a természetes társadalmi rendet felbontja. A társadalmon belül a sajtó a hazugság funkcióját fejt ki.” (Hamvas Béla: Értekezés a közigazgatásról)

foto: czakó

Kövessék a példát!

A Tolna Megyei Ellenzéki Kerekasztal pártjai és szervezetei üdvözlök a tanácsi vezetésnek azt a kapcsolatteremtésre és információadásra vonatkozó készségeit, amely április 20-án a Tolna Megyei Tanács, illetve május 3-án Szekszárd Város Tanácsa vezetői karának és személy szerint elnökének (Tamás Adámnak, illetve Kovács Jánosnak) a részéről megnyilvánult az általuk kezdeményezett találkozók keretében.

Egyidejűleg felhívjuk Tolna megye minden városának és községének tanácsi vezetését a példa gyors követésére.

Független Kisgazda-Földmunkás és Polgári Párt
Magyar Demokrata Fórum
Magyar Néppárt
Magyarországi Szociáldemokrata Párt
Szabad Demokraták Szövetsége
Tolna megyei szervezetei

Kinek csináljuk a lapot?

A fogamzásban mindig van valami misztérium, s a titokzatos ingerli az embereket. Egy kezdő lapról mindig sok szó folyik. Kik írják? Kinek írják? Honnan támadtak? Hova mennek?

És tényleg úgy is áll a dolog, hogy minden lap szolgál valakit. S a képzeletében okvetlenül meg kell jelennie annak, akihez szól, akit szolgál. Másképp az nem lehet. Magamról tudom. Mikor a regényeimet írom, mindig egy néni-kém áll előttem, aki olyan édesdeden tudott kacagni gyermekkoromban, ha valami józút mondtam, mint egy cseppettyű. Mindent öneki írok, vagyis övele diskurálok, öneki beszélek el harminc év óta tarkabarka bohóságokat. Ha valami jó gondolat szalad ki a tollamból, órá gondolkodok; és látom a mosolyt ajkain megcsillanni, vagy a könnyet a szememben, mire magam is elmosolyodom és folytatom, folytatatom, nem bírok tőle megválni, — pedig hát szegény Máli néni régen a föld alatt porlik csendesen, valahol az ebecki temetőben...

Így teremnek azok a sokszor kacagató dolgok a tintatartómból egy holt asszony mulattatására.

Azt hiszem, minden művészet ilyen. Még a mesterségek közül is sok. Mikor Worth ruhát

komponál, képzelete előtt egy termetnek, egy ismerős alaknak kell lebegnie, s mekkora különbség, hogy az egy kövér pástétomsütőné-e, vagy egy szilfid marquise a St.-Germainből. A lap se egyéb, mint a munkatársak diskurálása láthatatlan személyekhez. Elmondják neki nézeteiket a napi eseményekről, lehetőleg annak a szájaire szerint. Az egyöntetűség, úgy gondolom, akkor a legtökéletesebb, ha minden munkatárs azt az egy személyt gondolja.

Van lap, amelyik főtisztelendő Samassa érsek úrnak látszik jelentést tenni a történeletről, van, amelyik Sáhgy Gyulának referál és így tovább, — végre van olyan lap is, amely céltalanul zúg és neked az országnak, mint az orkán, hogy amit lehet, összezúzzon, kicsavarjon, besüvit az üres fejekbe, befúj a kéményeken, az ablakokon át a házakba, ahol eloltja a világitó gyertyákat, vagy fölszítja nagy dudalással a tüzeket ebben a szomorú országban, ahol „árvízrel locsolnak és tűzvészrel melegítenek”.

Nos, hát mi is csak lap vagyunk. Élő emberek, akik élő emberekre akarnak hatni. Mi is szolgálunk valakit és ő neki írjuk a lapot de ő maga arról semmit se tud.

Mikszáth Kálmán írása

A Kossuth nem a KB-apparátus kihelyezett osztálya

1956 a sajtó tükrében

A Kossuth Könyvkiadó két legfrissebb kiadványát, az 1956 a sajtó tükrében és a Halálérőd című kötetet mutatták be a kiadó vezetői a sajtó képviselőinek csütörtökön a Kossuth Könyvkiadó székházában.

Illés Tibor, a kiadó igazgatója bevezetőjében az MSZMP kiadójaként ismert könyvműhely legfontosabb feladataként a pártmozgalom és a társadalom közötti szellemi-politikai kapcsolat erősítését jelölte meg. Pozitívumként értékelte az elmúlt években létrejött kiadói szervezetek hatását a kiadóra, s rámutatott: a Kossuth hegemon szerepe szertefoszlott, a párton belüli monopolhelyezete is a múlté. A Kossuth marxista szellemű kiadónak vallja magát, a marxista gondolkodás értékeinek közreadását tekinti feladatának, függetlenül attól, hogy ezek keletről vagy nyugatról származnak. Vállalja a szociáldemokrácia értékeinek terjesztését, az európai baloldali gondolkodásmód megismertetését is.

Az igazgató hangsúlyozta, hogy a kiadó nem tekinti magát az MSZMP KB apparátusa ki-

helyezett osztályának. A pártmozgalom önálló kiadója, a pártelviségét megőrizve igyekszik politizálni. A szemléleti változtatás részeként tavaly politológiai szerkesztőséget hoztak létre, s már alakul a választási ad hoc szerkesztőség is, hogy a kiadó időben ott legyen az MSZMP oldalán a választási küzdelemben. Elmondta azt is, hogy napokon belül kapható lesz a Kecskeméti reform-műhely című tanácskozás teljes jegyzőkönyve. Az igazgató végül szólt arról, hogy az idén az MSZMP 40 millió forintot támogatást ígért számukra, ez a reálértékcsökkenést figyelembe véve gyakorlatilag a fele a tavalyi támogatásnak. A jövő évtől viszont már úgy kell gazdálkodniuk, hogy egyetlen fillér támogatásra sem számíthatnak. Az igazgatóváltásról elterjedt híresztelésekkel kapcsolatban elmondta: a jelenleg érvényes káderhatásköri lista szerint a Kossuth Könyvkiadó mindenkori igazgatóját a Politikai Bizottság nevezi ki, illetve menti fel. Őt ezzel kapcsolatban még nem keresték meg.

Oltandó

A levélszekrényből, az újságok közül kiugrik egy zöldbetűs nyomtatvány. Nocsak! A címe nem nyugtat: Védőoltási időzítőlap (Tetanusz). Hiába, szalad az idő. A korral vele jár, hogy az idősebb emberek védőoltást kapnak. Az elhívás erre számítógépes nyilvántartás útján történik.

A lap természetesen tudnivalókat is közöl így szövel meg az illetékes: Kedves Oltandó.

Voltam kedves vevő, kedves utas, kedves úram, kedves... kedves. Most meg Oltandó. És annak is a Kedves Oltandó-ja. Na, ja. Úgy kell azoknak, akik 1940. december 31-e előtt születtek, születünk. És ezért letünk OLTANDÓK. Vajon e szörny-szót az az 1940-es év előtti oltandó-társam, vagy utána született illetékes találta ki? (A nyomtatvány, készült a Pátria Nyomdában) Fsz m-0227. igazolási szám alatt.

—PJ—

Szép, tavaszi idő várható

Pénteken több órás napsütés, néha kissé felhős ég várható, eső nem lesz. Az északi szél többfelé élénk, időnként erős lesz. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 6, 11; a legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 19, 24 fok között várható.

Távolabbi kilátások szombattól keddig: Szombaton még enyhe időre számíthatunk, vasárnap erős lehűlés várható. A jövő hét elején is hűvös marad az idő, a szélvédett helyeken gyenge, talajmenti fagy is kialakulhat. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte 7, 12; majd 3, 8 fok között várható. A legmagasabb nappali hőmérséklet eleinte 17, 22; majd 12, 17 fok között lesz. Jelentős mennyiségű — legalább napi 5 mm — csapadék az ország területének 40 százalékán várható.

Egyedül?

Czakó

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván.

Főszerkesztő-helyettesek: Eördögh Bertalan és dr. Tóttós Gábor.

Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó) és Zirkuli Péter (Párizs), Vig József (Torontó).

Munkatársak: Bálint György, Böröcz István, Czako Sándor, Gadó György, Kapfinger András, Györfy Árpád, Mátya Mónika, Mészáros Tamás, Tamási János, Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wagner Dezső.

Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató.

Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Felelős vezető: dr. Károly István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16-277. Nyomja a Szekszárdi Nyomda Vállalatnál.

Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11-422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapelőfizetési és lapellátási irodánál (HE-

LIR), Budapest XIII. Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 115,- Ft, negyedévre 345,- Ft, fél évre 690,- Ft, egy évre 1.380,- Ft.

Indexszám: III/PNL/31/TO/1989

ISSN szám: 0864-9170

ZÜV
SZEKSZÁRDI SZÁMÍTÓKÖZPONT

ALISCA SZOFTVERHÁZ

7100. SZEKSZÁRD, WESSELÉNYI U. 15.
TELEFON: 74-16-822; TELEX: 14-363

VÁLLALKOZÁSI IRODÁK:

—BUDAPESTI VÁLLALKOZÁSI IRODA

1132. BUDAPEST, XIII. K. KRESZ GÉZA U. 44-46
TELEFON: 209-816

—FONYÓDI VÁLLALKOZÁSI IRODA

8640. FONYÓD, ADY ENDRE U. 29.
TELEFON: 84-60-342

—COMPUTER-M ÜGYFÉLSZOLGÁLATI

IRODA /KERESKEDELMI RÉSZLEG/
7100. SZEKSZÁRD, WESSELÉNYI U. 15.
TELEFON: 74-16-822

KOMPLEX SZÁMÍTÓGÉPES SZOLGÁLTATÁS